

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vesilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan vesilain eräiden oikeudenkäyntimenettelyä koskevien säännösten muuttamista. Kun oikeudenkäyntiä riita-asioissa yleisissä alioikeuksissa koskevia oikeudenkäymiskaaren säännöksiä on uudistettu, on tarpeen muuttaa myös vesilain vesioikeuden menettelytapaa koskevia säännöksiä ja pyrkiä tarpeellisessa määrin yhdenmukaistamaan vesioikeuksissa noudatettu menettely vastaamaan

yleisissä alioikeuksissa eli käräjäoikeuksissa toteutettavia uudistuksia. Yksityiskohtaisilla menettelysäännöksillä turvataan se, että menettely kaikissa vesioikeuksissa uudistuu yhdenmukaisella tavalla.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin edellä mainitut oikeudenkäymiskaaren muutetut säännökset eli 1 päivänä joulukuuta 1993.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	1. Lakiehdotuksen perustelut	6
1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset	3	2. Voimaantulo	20
2. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset	5	LAKITEKSTI	21
3. Asian valmistelu	5	Laki vesilain muuttamisesta	21
4. Muita asiaan vaikuttavia seikkoja	5	LIITE	29
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6	Rinnakkaisteksti	29

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Vesilain 14 luvussa on menettelyä koskevat yleiset säännökset, 15 luvussa vesituomioistuintomia koskevat säännökset, 16 luvussa käsiteltäviä vesioikeudessa koskevat säännökset ja 17 luvussa muutoksenhakua koskevat säännökset. Vesilain 16 luvun käsiteltäviä vesioikeudessa koskevat säännökset jakautuvat neljään osaan, hakemusasioiden, riita-asioiden, rikosasioiden

ja valitusasioiden käsittelyä koskeviin säännöksiin. Sanotun 16 luvun säännökset on kirjoitettu siten, että yksityiskohtaisimmat säännökset on hakemusasioiden osalta. Riita-asioiden ja rikosasioiden menettelysäännösten osalta viitataan sanottuihin hakemusasioiden yksityiskohdaisiin säännöksiin. Vesilain 16 luvun sääntelytapa perustuu osaltaan siihen, että suurin osa vesioikeudessa käsiteltävistä asioista on hakemusasioita ja ainoastaan vähäinen osa riita- tai rikosasioita.

Vesioikeuksissa ratkaistut asiat

Vuonna	1987	1988	1989	1990	1991
Hakemusasiat	644	680	738	710	652
Riita-asiat	21	25	21	21	17
Rikosasiat	3	5	2	2	1
Valitusasiat	122	128	113	114	91
Virka-apuasiat	52	45	67	64	82
Kalastusasiat	1	1	5	0	0
Alistusasiat	0	8	0	8	2
Yhteensä	843	892	946	919	845

Heinäkuun 22 päivänä 1991 annetuissa laeissa (1052—1066/91) on säännökset uudistetusta riita-asioiden oikeudenkäyntimenettelystä yleisessä alioikeudessa, käräjäoikeudessa. Lait tulevat voimaan alioikeusuudistukseen liittyvän lainsäädännön voimaantulon annettulla lailla (1417/92) 1 päivänä joulukuuta 1993. Sanottujen lakien mukaan riita-asian käsittely käräjäoikeudessa jakaantuu kirjalliseen ja suulliseen valmisteluun sekä suulliseen pääkäsittelyyn. Menettelysäännökset vesioikeuksissa riita-asioissa tulisi saattaa vastaamaan käräjäoikeuksia koskevia uusia menettelysäännöksiä. Kun vesioikeus on erityistuomioistuin, tarkoituksenmukaisena on pidetty, että keskeiset menettelyä koskevat säännökset sisällytetään vesilain oikeudenkäyntimenettelyä koskeviin säännöksiin. Säännösten avulla voidaan turvata se, että menettely eri vesioikeuksissa on keskenään yhdenmukainen. Vesilakiin otettavia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi viittaussäännöksellä käräjäoikeuden menettelyä koskeviin säännöksiin.

riita-asioiden menettelysäännösten yhteyteen. Hakemusasioiden käsittelyä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi niiden erityislaadun edellyttämällä tavalla. Rikosasioiden käsittelyä koskeviin säännöksiin ehdotetaan 16 lukuun tehtäväksi ainoastaan eräitä ehdotuksen muun osan edellyttämiä muodollisia muutoksia. Vasta siinä yhteydessä kun rikosasioiden käsittely käräjäoikeuksissa tullaan uudistamaan, tullaan vesilain 16 luvun rikosasioiden käsittelyä koskevia säännöksiä muilta osin muuttamaan.

Vesilain menettelysäännöksillä on yhteys myös hallintolainkäyttöä koskevien yleisten säännösten kehittämiseen. Yleisen hallintoprosessilain mahdollinen säätäminen tulisi kuitenkin tapahtumaan vasta alioikeusuudistuksen jälkeen. Alioikeusuudistuksesta johtuvia vesilain muutostarpeita ei voida jättää odottamaan tuota vaihetta. Vesilain menettelysäännösten ja yleisten hallintoprosessisäännösten välinen suhde jää siten toisessa yhteydessä selvitettäväksi.

Vesilain 15 luvun 2 §:n päätösvaltaisuutta koskevia säännöksiä ehdotetaan selvennettäviksi. Vastaavalla tavoin kuin menettelyä yleisten alioikeuksien osalta uudistettaessa, ehdotetaan myös vesioikeuden päätösvaltaisuutta kos-

Vesilain 16 luvun säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että käräjäoikeudessa käyttöön otettavaa riita-asian oikeudenkäyntimenettelyä vastaavat säännökset otetaan 16 luvun

kevia säännöksiä uudistettaviksi siten, että vesioikeudessa tehdyt päätökset, siitä riippumatta, missä kokoonpanossa ne tehdään, ovat vesioikeuden päätöksiä. Siten laissa ei enää eriteltäisi vesioikeustuomarin ja vesioikeuden tekemiä ratkaisuja.

Vesioikeudessa hakemus-, riita- ja rikosasioissa ennen asian varsinaista käsittelyä tehdään useita käsittelyn valmisteluun liittyviä ratkaisuja. Voimassa olevassa laissa osan tällaisista ratkaisuista tekee vesioikeudessa vesioikeustuomari yksin ja osa niistä tehdään vesioikeuden täysilukuisessa kokoonpanossa. Vesilain 15 luvun 2 §:ään ehdotetaan otettavaksi uusi 4 momentti, jossa keskitetysti viittaussäännöksen avulla säänneltäisiin ne valmistavat toimenpiteet, joissa vesioikeus on päätösvaltainen myös kun siinä on vain puheenjohtaja tai jäsen. Lisäksi sanottuun 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että ennen valmistavasta toimenpiteestä päättämistä puheenjohtajan ja jäsenen on tarvittaessa neuvoteltava vesioikeuden muiden jäsenten kanssa. Saman pykälän uuteen 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan työjärjestyksessä voidaan määrätä vesioikeuden sihteeri suorittamaan mainitussa 4 momentissa tarkoitetut valmistelevat toimenpiteet.

Vesilain 16 luvun mukaisen oikeudenkäyntimenettelyn käsitteistöä pyritään muutettavilla säännöksillä yhdenmukaistamaan sen käsitteistön kanssa, joka riita-asioiden osalta käräjäoikeuksissa otetaan käyttöön. Riita-asioissa ehdotetaan esimerkiksi otettavaksi käyttöön valmistelua ja pääkäsittelyä koskevat säännökset. Riita-asian ja rikosasian pääasiasratkaisua ehdotetaan kutsuttavaksi tuomioksi. Riita-asian oikeudenkäynnin aloittavaa voimassa olevan lain mukaista kannekirjelmää ehdotetaan kutsuttavaksi haastehakemukseksi.

Hakemusasioiden osalta ei ehdoteta otettavaksi käyttöön nimenomaisia pääkäsittelyä koskevia säännöksiä. Tämä johtuu siitä, että huomattavan suuri osa hakemusasioista vastaisuudessaakin on tarkoituksenmukaista käsitellä kirjallisesti asiakirjojen perusteella. Hakemusasiassa suullinen käsittely koskee usein vain asian osaa ja siten pääkäsittely-käsitteen käyttöönottoaminen hakemusasian suullisessa käsittelyssä helposti johtaisi väärinkäsitykseen.

Sen lisäksi, että riita- ja rikosasian pääasiasratkaisua ehdotetaan luvussa kutsuttavaksi tuomioksi, lukuun ehdotetaan otettavaksi säännös myös siitä, mikä on se oikeudenkäyntiai-

neisto, jonka vesioikeus voi ottaa huomioon asiaa ratkaistaessa. Hakemusasioiden osalta 16 luvun 25 §:ssä ehdotetaan, että vesioikeuden päätöksessä saadaan ottaa huomioon asiaan vaikuttava saatavissa oleva selvitys. Riita-asioiden osalta ehdotuksen 41 f §:ssä ehdotetaan, että silloin, kun asiassa on toimitettu pääkäsittely, tuomiossa saadaan ottaa huomioon vain se oikeudenkäyntiaineisto, joka on esitetty pääkäsittelyssä ja katselmuksessa. Silloin kun asia ratkaistaan asiakirjojen perusteella, huomioon saadaan ottaa oikeudenkäyntiaineisto, joka sisältyy asiakirjoihin.

Yleisten alioikeuksien riita-asioiden oikeudenkäyntimenettelyn uudistukselle ovat leimaantavia käsitteet suullisuus, välittömyys ja käsittelyn keskittäminen. Oikeudenkäyntimenettelyä vesioikeuksissa uudistettaessa käsittelyn suullisuus hakemusasioiden ja riita-asioiden osalta ehdotetaan säänneltäväksi eri tavoin. Vesilain 16 luvun 13 §:n nojalla suullinen käsittely olisi pidettävä hakemusasiassa, jos asiassa on otettava vastaan suullista todistelua tai jos asian selvittäminen sitä muusta syystä vaatii. Suullisen käsittelyn osalta viitataan luvun riita-asioiden pääkäsittelyä vesioikeudessa koskeviin säännöksiin.

Riita-asioiden osalta käsittelyn suullisuudesta on säännös ehdotuksen 16 luvun 39 a §:ssä valmistelun ja 41 d §:ssä pääkäsittelyn osalta. Vesilain 16 luvun 42 a §:n 1 momentissa lisäksi viitataan käräjäoikeuden riita-asioiden menettelysäännöksiin. Tuon viittaussäännöksen nojalla pääsääntö sekä valmistelussa että pääkäsittelyssä riita-asiassa vesioikeudessa on suullinen käsittely. Tuosta pääsäännöstä ehdotetaan sanotussa 39 a §:ssä poikettavaksi siten, että asianosaiset voivat suullisessa valmistelussa viitata aikaisemmin antamiinsa kirjelmiin ja muuhun kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon. Tällöin kirjallisen aineiston sisältö on kuitenkin lyhyesti suullisesti selostettava. Riita-asian pääkäsittelyn osalta vastaava säännös on 41 d §:n 2 momentissa. Säännöksen mukaan teknisten ja niihin rinnastettavien kysymysten selvittämiseksi asianosaiset saavat viitata kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon selostamalla lyhyesti suullisesti viitatuilta osin niiden sisältö.

Pääkäsittelyn keskittäminen käy ilmi 16 luvun 41 e §:n 1 momentin säännöksestä, joka vastaa voimassa olevaa saman luvun 5 §:n 2 momentin säännöstä. Momentin säännöksen mukaan pääkäsittelyä ei saa lykätä, elleivät tärkeät syyt sitä vaadi.

Käsittelyn välittömyys, eli se, että asian voi ratkaista ainoastaan sellainen vesioikeuden jäsen, joka on ollut mukana koko käsittelyn ajan, käy ilmi sanotun 41 e §:n 2 momentista. Sen mukaan asiassa tulee toimittaa uusi pääkäsittely, jos asian käsittelyyn lykkäyksen jälkeen osallistuu uusia jäseniä. Uuden pääkäsittelyn toimittaminen tarkoittaa sitä, että asia on käsiteltävä kokonaisuudessaan uudelleen.

Samalla tavoin kuin oikeudenkäyntimenettelyä riita-asioissa käräjäoikeudessa uudistettaessa, ehdotetaan myös vesioikeuden riita-asioiden käsittely jaettavaksi kirjalliseen tai suulliseen valmisteluun ja pääkäsittelyyn.

Vesilain 14 luvun 8 §:n nojalla vesioikeudelle ja vesiylioikeudelle toimitettavat asiakirjat on voitu toimittaa sanotulle tuomioistuimelle, noudattaen soveltuvin osin, mitä asiakirjain lähettämisestä annetussa laissa (74/54) on säädetty. Asiakirjan lähettämistä koskeva säännös ehdotetaan muutettavaksi yhdenmukaiseksi yleisessä tuomioistuimessa noudatettavien säännösten kanssa.

Tiedoksiannosta vesioikeudessa on hakemusasioiden ja riita-asioiden osalta voimassa toisistaan hieman poikkeavat ja varsin yksityiskohtaiset säännökset. Tiedoksiantoa koskevat säännökset käräjäoikeuksien osalta sekä hakemusasioiden että riita-asioiden osalta on muutettu siten, että tuomioistuin huolehtii pääsääntön mukaan tiedoksiantamisesta. Lisäksi käräjäoikeuksien käyttöön tulee haastetiedoksiannon lisäksi mahdollisuus toimittaa tiedoksianto postitse joko tiedoksisaajan palauttamaa vastaanottodistusta vastaan taikka niin sanottuna saantitodistustiedoksiantonä. Riita-asioiden tiedoksiantoa vesioikeuksissa koskevat säännökset ehdotetaan yhdenmukaistettaviksi käräjäoikeuden tiedoksiantoa koskevien säännösten kanssa.

Vesioikeuksissa käsiteltävien hakemusasioiden osalta ei ehdoteta muutoksia tiedoksiantoa koskeviin säännöksiin sen vuoksi, että hakemusasioiden erityislaatu edellyttää, että niitä koskevat erityissäännökset jäävät muuttamattomina voimaan.

Valtaosa vesilakiin tehtävistä muutoksista koskee oikeudenkäyntimenettelyä vesioikeudessa hakemusasioissa ja riita-asioissa. Muilta osin lakiin ehdotetut muutokset ovat ainoastaan teknisiä ja ehdotuksen muun osan edellyttämiä.

2. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia eikä organisatorisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitykseen sisältyvä ehdotus on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä. Esityksen pohjana olleesta ehdotuksesta on pyydetty lausunto kaikilta vesioikeuksilta, vesiylioikeudelta ja korkeimmalta oikeudelta, korkeimmalta hallinto-oikeudelta ja ympäristöministeriöltä. Lausunnonantajien enemmistö on suhtautunut ehdotukseen myönteisesti. Lausunnoissa on useita yksityiskohtaisia huomautuksia, jotka merkittävässä määrin ovat vaikuttaneet ehdotuksen sisältöön.

4. Muita asiaan vaikuttavia seikkoja

Euroopan neuvoston ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus (ihmisoikeussopimus, SopS 19/90) on kansainvälisesti tullut voimaan 3 päivänä syyskuuta 1953. Suomen osalta sopimus on tullut voimaan 10 päivänä toukokuuta 1990. Suomi on ratifioimiskirjansa tallettaessaan tehnyt sopimukseen suullista käsittelyä koskevan varauksen muun muassa vesiylioikeudessa noudatettavan menettelyn osalta viitaten vesilain 15 luvun 23 §:ään ja vesioikeuden osalta viitaten vesilain 16 luvun 14 ja 39 §:ään.

Esitykseen ei sisälly ehdotusta oikeudenkäyntimenettelyn uudistamisesta vesiylioikeudessa. Siten esityksellä ei ole merkitystä varauksen tarpeellisuuteen vesiylioikeusmenettelyn osalta. Siinä yhteydessä, kun menettely hovioikeuksissa tullaan uudistamaan ja kun hallintolainkäyttö tullaan sääntelemään valmisteilla olevalla hallintolainkäyttölailla, tulee myös oikeudenkäyntimenettely vesiylioikeudessa uudelleen arvioitavaksi.

Vesioikeusmenettelyn osalta varauksen tarpeellisuus on esitykseen sisältyvän ehdotuksen toteututtua uudelleen arvioitavissa. Esityksessä ehdotetaan ensinnäkin muutettavaksi varauksessa viitattua 16 luvun 39 §:ää. Esitykseen sisältyvän ehdotuksen toteututtua riita-asioissa tullaan vesioikeuksissa toimittamaan suullinen pääkäsittely, jossa asia ratkaistaan.

Varauksessa viitattua 16 luvun 14 §:ää ei

ehdoteta muutettavaksi. Sanotun 14 §:n mukaan hakemusasiassa on katselmustoimituksen jälkeen pidettävä suullinen käsittely, jos katselmuskirjan johdosta tehdyt muistutukset, vaatimukset tai huomautukset antavat siihen aiheita taikka vesioikeus pitää sitä tarpeellisenä. Sitä vastoin luvun 13 §:ssä tarkoitettua suullista käsittelyä koskevat säännökset uudistettaisiin. Nämä säännökset koskisivat myös 14 §:ssä tarkoitettua suullista käsittelyä. Vesioikeudessa käsiteltävien hakemusasioiden osalta on ensinnäkin todettava, että ne pääsäännön mukaan liittyvät vesilaissa säänneltyyn lupamenettelyyn, joka muissa maissa ei yleensä ole, ainaakaan ensimmäisessä käsittelyasteessa, tuomio-

istuinasia, eikä ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappale niitä siten yleensä ilmeisestikään koske.

Lisäksi on todettava, että viitatussa 14 §:ssä on kysymys suullisen käsittelyn toimittamisesta suullisesti jo pidetyn katselmustoimituksen jälkeen. Oikeastaan varauman yhteydessä ei edes ole ollut perusteltua viitata sanottuun 14 §:ään.

Joka tapauksessa esityksessä ehdotetaan selvennettäväksi hakemusasian suullista käsittelyä koskevaa 16 luvun 13 §:ää siten, että hakemusasiassa on toimitettava suullinen käsittely, jos asiassa on otettava vastaan suullista todistelua tai asian selvittäminen sitä muusta syystä vaatii.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelu

14 luku. Menettelyä koskevia yleisiä säännöksiä

8 §. Voimassa olevassa pykälässä on säännös siitä, millä tavalla asiakirjat voidaan lähettää vesioikeudelle ja vesiylioikeudelle. Voimassa olevassa pykälässä viitataan asiakirjain lähettämisestä 26 päivänä helmikuuta 1954 annettuun lakiin (74/54). Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan käräjäoikeudelle lähetettäviä asiakirjoja tarkoittavaa oikeudenkäymiskaaren 9 luvun 3 §:n (1052/91) säännöstä.

Pykälässä ehdotetaan, että tämän lain mukaan vesioikeudelle ja vesiylioikeudelle annettavat asiakirjat voidaan lähettää postitse tai lähetin välityksellä noudattaen soveltuvin osin eräiden asiakirjain lähettämisestä tuomioistuimille annetun lain (248/65) säännöksiä.

15 luku. Vesituomioistuimet

2 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työjärjestyksen asemesta asetuksessa määrätään vesioikeuden jäsenten lukumäärä. Lisäksi työjärjestyksen asemesta asetuksella annetaan tarkemmat määräykset vesioikeusinsinöörin ja vesioikeuslääkärin osallistumisesta asioiden käsittelyyn, niiden laadusta riippuen.

Ehdotettu muutos on välttämätön sen vuok-

si, että vastaisuudessa vesituomioistuimet tulevat ilmeisesti itse vahvistamaan työjärjestyksensä. Tarvittavat muut määräykset asioiden käsittelystä ja vesioikeuden toiminnasta annettaisiin edelleen työjärjestyksessä. Työjärjestykseen voitaisiin ottaa esimerkiksi määräykset siitä, miten määräytyy se, kuka huolehtii pykälän 4 momentissa tarkoitetuista valmistavista toimenpiteistä.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 4 momentti vesioikeuden päätösvaltaisuudesta, kun siinä on vain puheenjohtaja tai työjärjestyksen mukaisesti muu jäsen. Voimassa olevassa vesilaissa on useita säännöksiä, joiden mukaan käsittelyä koskevan päätöksen tekee vesioikeustuomari. Sellaiset säännökset koskevat lähinnä varsinaista käsittelyä valmistelevia toimenpiteitä. Yleisten tuomioistuinten päätösvaltaa koskevia säännöksiä uudistettaessa on katsottu, että sellaisetkin ratkaisut, joita tuomari tekee yksin tuomioistuimessa, ovat sanotun tuomioistuimen ratkaisuja. Tässä esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön vesioikeuden päätösvaltaa koskevien säännösten osalta vastaava järjestely.

Momenttiin ehdotetaan otettavaksi niiden säännösten luettelo, joissa vesioikeus on päätösvaltainen myös kun siinä on vain puheenjohtaja tai työjärjestyksen mukaisesti muu jäsen. Muu jäsen voisi siis päättää momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä sen mukaan kuin työjärjestyksessä määrätään. Sanotussa ko-

koonpanossa vesioikeus olisi päätösvaltainen lähinnä vain päätettäessä käsittelyn valmistelamista tarkoittavista toimenpiteistä.

Osa momenttiin ehdotetuista viittaussäännöksistä vastaa asiallisesti voimassa olevaa lakia siten, että voimassa olevan lain mukaan ratkaisijana on vesioikeustuomari. Osa viittaussäännöksistä on sellaisia, että niissä ehdotetaan vesioikeuden täysilukuisen kokoonpanon päätösvaltaa siirrettäväksi vesioikeuden puheenjohtajalle.

Ensimmäisittäinlaisia ainoastaan muodollista muutosta tarkoittavia viittaussäännöksiä ovat 16 luvun 2 §, joka koskee hakemuksen jättämistä tutkimatta hakemusasiassa, jos asia ilmeisesti ei kuulu vesioikeuden käsiteltäväksi, 3 §, joka koskee hakemuksen täydentämiskehottusta hakemusasiassa, 10 §:n 3 momentti, joka koskee 9 §:n nojalla asetetun määräajan pidentämisestä päättämistä, 33 §:n 3 momentti, joka koskee päätöstä siitä, mitkä haastehakemuksen liitteet voidaan antaa yhtenä kappaleena, 34 §:n 1 momentti, joka koskee haastehakemuksen jättämistä tutkimatta haastehakemuksessa olevan olennaisen puutteen vuoksi tai sen vuoksi, että asia ei kuulu vesioikeuden tutkittavaksi, 35 §, joka koskee haasteen antamista, 45 §:n 2 momentti, joka koskee suullisesta käsittelystä päättämistä ja asianosaisten kutsumisesta suulliseen käsittelyyn rikosasiassa, 46 §, joka koskee asianomistajan syytekirjelmän tiedoksiantamista syyttäjälle ja käsittelyn aloittamista koskevista toimenpiteistä päättämistä sanotun kirjelmän johdosta, 47 §, joka koskee poliisitutkinnan toimittamisesta päättämistä ja 17 luvun 2 §:n 1 momentti, joka koskee tehdystä valituksesta ilmoittamista vastapuolelle tai muulle asianosaiselle.

Sellaisia viittaussäännöksiä, joiden kautta vesioikeuden täysilukuisen kokoonpanon päätösvaltaa ehdotetaan siirrettäväksi vesioikeuden puheenjohtajalle, ovat 16 luvun 34 §:n 2—4 momentti, jotka koskevat haastehakemuksen täydentämisen kehottamista, 37 §, joka koskee valmistelun jatkamista kirjallisesti tai suullisesti ja 39 §, joka koskee päättämistä siitä, miltä osin suullinen valmistelu toimitetaan ja ketä suulliseen valmisteluun kutsutaan. Ehdotuksen mukaan esimerkiksi suullisen valmistelun puheenjohtajana voisi toimia vesioikeuden puheenjohtajan asemesta myös vesioikeuden muu jäsen.

Ennen kuin puheenjohtaja tai jäsen päättää momentissa tarkoitetuista valmistelevista toi-

menpiteistä, usein on tarkoituksenmukaista, että hän neuvottelee siitä vesioikeuden muun jäsenen kanssa. Tämän vuoksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi sellaista neuvottelua tarkoittava säännös.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 5 momentti, jonka mukaan työjärjestyksessä voidaan määrätä vesioikeuden sihteerin suorittamaan 4 momentissa tarkoitettavat valmistavat toimenpiteet. Samalla tavoin kuin puheenjohtajan ja jäsenen 4 momentin nojalla, tulee sihteerinkin momenttiin otettavan viittaussäännöksen nojalla ennen toimenpiteistä päättämistä neuvotella vesioikeuden jäsenten kanssa.

13 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös siitä, että vesioikeuteen on soveltuvin osin sovellettava käräjäoikeutta koskevia säännöksiä, jos tässä laissa tai sen nojalla ei muuta säädetä tai määrätä.

Voimassa olevassa 13 §:ssä on ensinnäkin säädetty, että vesioikeuteen on sovellettava, mitä yleisten alioikeuksien kohdalla on voimassa. Lisäksi voimassa olevassa 13 §:ssä säädetään, että vastaavasti on meneteltävä vesioikeuden oikeudenkäynnin osalta. Ehdotuksen 13 §:ään ei sisälly vastaavaa viittaussäännöstä menettelyn osalta. Tämä johtuu siitä, että hakemusasioiden osalta lakiin ehdotetaan vesioikeusmenettelyn osalta otettavaksi tyhjentävät säännökset. Viittaussäännös yleisten alioikeuksien menettelyyn ehdotetaan otettavaksi ainoastaan riita- ja rikosasioiden menettelysäännösten yhteyteen.

Kun yleiset alioikeudet eli kihlakunnan oikeudet ja raastuvanoikeudet eduskunnan 27 päivänä maaliskuuta 1987 hyväksymän oikeudenkäymiskaaren muuttamista koskevan lain nojalla yhtenäistetään käräjäoikeuksiksi, yleisten alioikeuksien osalta pykälässä ehdotetaan viitattavaksi käräjäoikeutta koskeviin säännöksiin.

Viittaus käräjäoikeutta koskeviin säännöksiin tarkoittaa muun muassa sitä, että vesioikeuteen ja vesioikeuden tuomareihin on soveltuvin osin voimassa, mitä käräjäoikeudesta ja käräjäoikeuden tuomareista on säädetty.

Pykälän voimassa olevassa 1 momentissa on lisäksi säännös päätöksen antamisesta oikeudenkäyntiväitteestä. Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa on vesioikeudessa toimitettavan äänestyksen osalta viittaussäännös, jonka mukaan äänestyksestä vesioikeudessa on voimassa, mitä äänestyksestä monijäsenisessä tuomioistuimessa on säädetty. Pykälän 2 momentti

ehdotetaan poistettavaksi ja 1 momentin oikeudenkäyntiväitettä koskevan päätöksen antamista ja 2 momentin äänestämistä tarkoittavat säännökset ehdotetaan siirrettäviksi 16 lukuun ehdotettuun uuteen 51 §:ään.

14 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan samalla perusteella kuin 2 §:n kohdalla on mainittu muutettavaksi siten, että työjärjestyksen asemesta asetuksella määrätään lainoppineiden ja eri alojen asiantuntemusta edustavien vesiylioikeudenneuvosten osallistumisesta asioiden käsittelyyn niiden laadusta riippuen.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi samasta syystä kuin 2 momenttia siten, että työjärjestyksen asemesta asetuksella määrätään, milloin vesioikeus voi toimia kahtena tai useampana jaostona.

16 luku. Vesiasioden käsittely vesioikeudessa

2 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi edellä selostetun 15 luvun 2 §:n 2 momentin viittaussäännöksen edellyttämä korjaus, jonka mukaan pykälässä vesioikeustuomarin asemasta mainitaan vesioikeus.

3 §. Voimassa oleva pykälä sisältää säännöksen kehotuksesta täydentää hakemusta, kun vesioikeustuomari, ennen kuin vesioikeus on käsitellyt asiaa, katsoo hakemukseen liitetyn selvityksen puutteelliseksi tai erityisen lisäselvityksen tarpeelliseksi taikka jos hakemusiakirjoja tarvitaan useampia kuin kolme. Voimassa olevan pykälän mukaan seuraamus täydennyskehotuksen noudattamatta jättämisestä on, että asia jätetään sikseen.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että asian jääminen sikseen voisi olla seurauksena puutteellisen hakemuksen täydentämättä jättämisestä ainoastaan silloin, kun puutteellisuus koskee muuta kuin toimitettavien asiakirjojen lukumäärää. Jos hakemus on siten puutteellinen, että sitä ei ole toimitettu riittävän useana kappaleena, hakijaa on ehdotuksen mukaan kehotettava toimittamaan määrääjassa puuttuvat kappaleet. Jos hakija ei noudata kehotusta, puuttuvat jäljennökset valmistettaisiin ehdotuksen mukaan vesioikeudessa hakijan kustannuksella. Lisäksi momentissa ehdotetaan, että jos kysymyksessä on vaikeasti jäljennettävissä oleva kartta tai piirros taikka muu asiakirja, vesioikeuden ei tarvitse sitä jäljentää. Tällöin asianosaiselle, jolle vesioikeuteen toimitetut asiakirjat muutoin annetaan tiedoksi, on ilmoit-

tettava, että asiakirjaa pidetään asianosaisen nähtävänä vesioikeuden kansliassa.

Pykälään ehdotetaan lisäksi tehtäväksi edellä selostetun 15 luvun 2 §:n 2 momentin viittaussäännöksen edellyttämä korjaus, jonka mukaan pykälässä vesioikeustuomarin asemasta mainitaan vesioikeus.

10 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan luvun 2 §:ään ehdotetun 2 momentin säännöksen johdosta muutettavaksi siten, että siinä vesioikeustuomarin asemasta mainitaan vesioikeus.

13 §. Pykälän voimassa olevassa 1 momentissa on säännös siitä, milloin vesioikeudessa hakemusiassa on toimitettava suullinen käsittely ja milloin asiassa momentissa mainituissa tilanteissa on pidettävä luvun 5 §:n mukainen katselmustoimitus.

Voimassa olevan 1 momentin säännös 5 §:n mukaisen katselmustoimituksen määräämisestä ehdotetaan otettavaksi uuteen 13 a §:ään.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, milloin suullinen käsittely on toimitettava. Suullinen käsittely on toimitettava, jos asiassa on otettava vastaan suullista todistelua tai jos asian selvittäminen sitä muusta syystä vaatii.

Pykälän voimassa olevassa 2 ja 3 momentissa on säännökset kutsumisesta suulliseen käsittelyyn. Vastaavat säännökset ehdotetaan otettavaksi uuteen 13 b §:ään.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös riita-asioiden pääkäsittelyä koskeviin säännöksiin. Momentin mukaan hakemusiassa suullisessa käsittelyssä on soveltuvin osin noudatettava, mitä pääkäsittelystä riita-asioissa vesioikeudessa 41 a §:n 1 momentissa, 41 b §:n 1 ja 2 momentissa, 41 d §:ssä, 41 e §:n 1 momentissa ja 42 a §:ssä säädetään.

Uuden 41 a §:n 1 momentin mukaan määräytyy se, missä suullinen käsittely pidetään.

Uuden 41 b §:n 1 momentin mukaan se, joka määrätään saapumaan suulliseen käsittelyyn henkilökohtaisesti, on kutsuttava sakon uhalla. Saman pykälän 2 momentin mukaan suullinen käsittely voidaan pitää, vaikka asianosainen on poissa ja 3 momentin mukaan pääkäsittelystä ei saa antaa yksipuolista tuomiota.

Uuden 41 d §:n mukaan puheenjohtajan tai jonkun muun jäsenen on suullisen käsittelyn alussa lyhyesti selostettava hakemus ja asiassa esitetyt vaatimukset. Saman pykälän mukaan teknisten ja niihin rinnastettavien kysymysten selvittämiseksi asianosaiset saavat suullisessa

käsittelyssä viitata kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon selostamalla lyhyesti viitatuilta osin sen sisältö.

Luvun uuden 41 e §:n mukaan suullista käsittelyä ei saa lykätä, elleivät tärkeät syyt sitä vaadi. Tällöin jatkokäsittelyn aika ja paikka on pykälän 1 momentin mukaan ilmoitettava lykkäyspäätöksessä. Momentin mukaan suullista käsittelyä jatketaan lykkäyksen jälkeen siitä, mihin se oli päättynyt ennen lykkäystä.

Luvun uuden 42 a §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnissä riita-asiasa vesioikeudessa on noudatettava soveltuvin osin niitä säännöksiä, jotka ovat voimassa käräjäoikeuden osalta, jos tässä laissa tai sen nojalla ei ole muuta säädetty tai määrätty. Vastaavanlainen säännös voimassa olevassa laissa on 15 luvun 13 §:n 1 momentissa. Ehdotetun viittaussäännöksen nojalla tulevat siten sovellettaviksi soveltuvin osin esimerkiksi oikeudenkäymiskaaren 5 luvun kanteen nostamista ja riita-asian valmistelua, 6 luvun riita-asian pääkäsittelyä, 9 luvun oikeudenkäyntikirjelmää, 11 luvun tiedoksiantoa ja 17 luvun todistelua koskevat säännökset.

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa on säännökset muun muassa siitä, milloin todistelua voidaan ottaa vastaan pääkäsittelyn ulkopuolella, ja siitä, että todiste voidaan tuolloin ottaa vastaan myös toisessa alioikeudessa. Pykälässä viitatus 42 a §:n 2 momentin mukaan vesioikeus voi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 8 a §:n 1 momentissa mainittujen lainkohtien nojalla päättää todistelun vastaanottamisesta pääkäsittelyn ulkopuolella esimerkiksi myös käräjäoikeudessa. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa on säännökset siitä, miten todistelu otetaan vastaan toisessa tuomioistuimessa (8 c ja 8 d §), milloin pääkäsittelyn ulkopuolella vastaanotettu todistelu on otettava vastaan uudelleen pääkäsittelyssä (8 e §) sekä milloin asianosaisen poissaollessa vastaanotettu todiste on otettava vastaan uudelleen asianosaisen saapuvilla ollessa (9 §). Nuo säännökset tulevat soveltuvin osin sovellettaviksi myös silloin, kun todistelu on otettu vastaan vesioikeuden pääkäsittelyn ulkopuolella.

Pykälässä viitatus 42 a §:n 3 momentin mukaan todistajalle ja asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta on voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 9 §:ssä säädetään.

Kuten edellä on todettu, ehdotetaan voimassa oleva 3 momentin kutsumista tarkoittava säännös siirrettäväksi 13 b §:n 2 momenttiin.

13 a §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi voi-

massa olevan 13 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen säännös 5 §:n mukaisen katselmustoimituksen toimittamisesta. Pykälään ehdotetun säännöksen mukaan vesioikeus voi erityisestä syystä kirjelmien vaihdon tai suullisen käsittelyn jälkeen määrätä, että hakemus on käsiteltävä 5 §:n mukaisesti katselmustoimituksessa.

Vaikka 18 luvussa tarkoitettua katselmustoimituksesta päättäminen on hakemusasian käsittelyn valmisteluun liittyvä toimenpide, ehdotusta valmisteltaessa on pidetty asianmukaisena, että sellaisen toimituksen toimittamisesta niin 5 §:n mukaisessa tilanteessa kuin 13 a §:n mukaisissa erityistapauksissakin päättää vesioikeus täysilukuisessa kokoonpanossa. Tämä johtuu siitä, että katselmustoimitus aiheuttaa usein huomattavia kustannuksia ja sen toimitaminen usein vie huomattavan pitkän ajan.

13 b §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset kutumisesta suulliseen käsittelyyn. Voimassa olevassa laissa suulliseen käsittelyyn kutumista koskeva säännös on 13 §:n 2 ja 3 momentissa. Käsiteltävänä olevassa pykälässä ehdotetaan kutumista koskevia säännöksiä muutettaviksi vastaamaan sitä, mitä luvun 14 §:n 2 momentissa on säädetty.

Pykälän 1 momentin mukaan kutsu suulliseen käsittelyyn on annettava tiedoksi hakijalle, muistutuksen ja vaatimuksen tekijälle sekä 8 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille vähintään neljatoista päivää ennen käsittelyä kirjatussa kirjeessä tai muuten todisteellisesti. Jos suullinen käsittely koskee vain asian tiettyä osaa, tästä tulisi ilmoittaa kutsussa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan vesioikeus voi antaa suullisesta käsittelystä tiedon sellaiselle asianosaiselle, jota hakemusasia tai sen suullisessa käsittelyssä käsiteltävä osa koskee, jos asia ei vaikuta muiden oikeuteen tai yleiseen etuun.

15 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi sen vuoksi, että se ehdotuksen 13 §:n 3 momentin ja 41 a §:n 1 momentin johdosta on tarpeeton.

16 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen viimeisessä virkkeessä selvyuden vuoksi mainitaan yleisen alioikeuden asemesta käräjäoikeus. Pykälän ensimmäinen virke ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana.

18 §. Voimassa olevan pykälän mukaan vesioikeus voi määrätä puutteellisenä pitämänsä katselmustoimituksen uudelleen pitämisestä. Pykälää ehdotetaan selvennettäväksi siten, että siihen otetaan viittaus 18 luvussa tarkoitettuun katselmustoimitukseen. Siten vältetään se vää-

rinkäsitys, että pykälässä tarkoitettaisiin käsiteltävänä olevan luvun 17 §:ssä tarkoitettua katselmusta.

20 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa tarkoitettun tarkastuksen voisi suorittaa vesioikeus myös täysilukuisessa kokoonpanossa.

25 §. Voimassa olevassa pykälässä on säännös siitä, millä tavoin päätös hakemusasiasa annetaan. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännökset päätöksen antamisesta hakemusasioissa otetaan pykälän uuteen 2 ja 3 momenttiin.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi ensinnäkin säännös siitä, että vesioikeus ratkaisee hakemusasian esittelystä, jollei sitä ole 13 §:n nojalla ratkaistava istunnossa tapahtuneen käsittelyn jälkeen. Sanotun 13 §:n nojalla hakemusasiasa on pidettävä suullinen käsittely, jos asiassa on otettava vastaan suullista todistelua tai asian selvittäminen sitä muusta syystä vaatii.

Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, mitä voidaan ottaa huomioon hakemusasiasa annettavassa päätöksessä. Säännös on hakemusasioidenkin osalta tärkeä sen vuoksi, että hakija, asiaan osalliset ja tuomioistuimien voivat kaikki muodostaa itselleen yhdenmukaisen käsityksen siitä, mikä on hakemusasiasa ratkaistaessa huomioon otettava aineisto. Momentissa ehdotetaan, että vesioikeuden päätöksessä hakemusasiasa saadaan ottaa huomioon asiaan vaikuttava saatavissa oleva selvitys. Lisäksi momentissa ehdotetaan, että asianosaiselle on varattava tilaisuus lausua käsityksensä sellaisesta selvityksestä, joka koskee häntä, mutta joka ei ole tullut esille asian käsittelyssä tai joka ei sisälly käsiteltävänä olevan asian asiakirjoihin, jollei tilaisuuden varaamista pidetä ilmeisen tarpeettomana.

Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevaa oikeutta. Hakemusasioissa noudatetaan luvun 21 §:n nojalla pitkälle vietyä virallisempiaa. Vesioikeuden ratkaisu perustuu esimerkiksi usein ainakin osittain samaa hanketta tai samaa vesistöä koskeviin aikaisempiin lupiin ja niiden perusteena oleviin asiakirjoihin, vaikka asiaan osalliset eivät niihin vetoaisikaan. Hakijan suunnitelmaa voidaan merkittävästikin muuttaa ilman kenenkään vaatimusta.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös päätöksen antamisesta silloin, kun asiaa ei ole käsitelty suullisessa käsittelyssä. Momenttiin ehdotettu säännös vastaa asialli-

sesti voimassa olevaa säännöstä. Momentin mukaan hakemusasiasa päätös annetaan vesioikeuden huoneistossa julkipannussa ilmoituksessa mainittavana päivänä. Päätös voidaan antaa hakijalle myös hakemusta vesioikeudelle annettaessa ilmoitettavana aikana, jos asia on vähäinen ja vesioikeus katsoo sen mahdolliseksi.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös päätöksen antamisesta silloin, kun asiassa on toimitettu suullinen käsittely. Momentin mukaan vesioikeuden päätös voidaan julistaa asianosaisille suullisen käsittelyn istunnon päätyttyä, jos asian laatu ja laajuus sen sallivat. Edellytyksenä kuitenkin momentin mukaan on, että sellaiseen suulliseen käsittelyyn on kutsuttu kaikki ne, joita asiassa annettava ratkaisu koskee. Jos niin ei ole menetelty, päätös on annettava noudattaen pykälän 2 momentin mukaista menettelyä.

Jos päätöstä ei julisteta heti suullisen käsittelyn päätteeksi, päätös on momentin mukaan annettava mahdollisimman pian käsittelyn päättymisen jälkeen vesioikeuden kansliassa. Momenttiin otettavaksi ehdotettu säännös päätöksen antamisesta mahdollisimman pian on tärkeä sen vuoksi, että kaikissa tapauksissa on tärkeää, että päätöksen antamista ei viivytetä enempää kuin asian asianmukainen ratkaiseminen edellyttää.

27 §. Voimassa olevassa pykälässä on säännös oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta hakemusasiasa. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 1 momentti, jolloin nykyiset 1 ja 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi.

Voimassa olevan 1 momentin mukaan asianosaiset saavat pääsäännön mukaan pitää kulunsa vahinkonaan. Sanotussa 1 momentissa on nimenomainen säännös siitä, milloin asianosaisella on oikeus saada kulunsa korvatuiksi. Jotta pykälästä selvästi kävisi ilmi edellä mainittu pääsääntö, ehdotetaan sen sisältöinen nimenomainen säännös otettavaksi pykälän 1 momenttiin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan ainoastaan tehtäväksi uuden 1 momentin edellyttämä muodollinen korjaus, josta käy ilmi se, että 2 momentin säännös on 1 momentin poikkeussäännös.

Ehdotettu 3 momentti vastaa voimassa olevaa 2 momenttia.

33 §. Voimassa olevan pykälän 1 momentissa on säännös siitä, miten riita-asia voidaan pan-

na vireille, 2 momentissa, mitä kannekirjelmän tulee sisältää, ja 3 momentissa kannekirjelmän liitteistä.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että se sanonnaltaan muistuttaa täsmällisemmin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltäviä riita-asioita koskevia säännöksiä. Sen vuoksi pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä kannekirjelmän asemesta mainitaan haastehakemus. Lisäksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä haastehakemuksen antamisen asemesta puhutaan haastehakemuksen toimittamisesta, jotta selvästi kävisi ilmi se, että haastehakemus voidaan toimittaa vesioikeudelle myös postitse tai lähetin välityksellä.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan otettaviksi voimassa olevia säännöksiä yksityiskohtaisemmat säännökset siitä, mitä tietoja haastehakemuksen tulee sisältää, sekä haastehakemuksen liitteistä.

Pykälän 2 momentin mukaan haastehakemuksessa on ilmoitettava kantajan yksilöity vaatimus, yksityiskohtaisesti ne seikat, joihin vaatimus perustuu, sekä mahdollisuuksien mukaan asiassa kuultavat todistajat ja mistä seikoista heitä kuullaan. Momenttiin ehdotettu säännös vastaa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n (1052/91) haastehakemusta koskevaa säännöstä. Momenttiin ehdotetaan otettavaksi myös säännös siitä, että haastehakemuksessa on lisäksi ilmoitettava asianosaisten nimet ja osoitteet sekä yhteydenottoa varten tarpeelliset muut tiedot. Silloin kun asianosaista oikeudenkäynnissä edustaa asiamies, tulisi momentin nojalla ilmoittaa asiamiehen osoite ja puhelinnumero.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi pykälän voimassa olevan 2 momentin mukainen säännös siitä, että haastehakemukseen on liitettävä ne asiakirjat, joihin kantajan vaatimus perustuu ja ne kirjalliset todisteet, joihin kantaja vetoaa. Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 3 momentin mukainen säännös siitä, että haastehakemus liitteineen on annettava kahtena kappaleena.

Momentin säännös eräiden momentissa mainittujen asiakirjojen antamisesta yhtenä kappaleena vastaa pykälän voimassa olevan 3 momentin säännöstä. Kuten edellä 15 luvun 2 §:n 4 momentin perusteluissa on todettu, tässä momentissa tarkoitettua päätöksen liiteasiakirjojen antamisesta yhtenä kappaleena voi vesi-

oikeudessa tehdä puheenjohtaja, jäsen tai sihteeri.

34 §. Voimassa olevassa 1 momentissa on säännös kannekirjelmän tutkimatta jättämisestä. Momentti ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että siinä mainitaan kannekirjelmän asemesta haastehakemus, sekä samalla tavoin kuin hakemusasioiden osalta siten, että haastehakemuksen ja sen liitteiden kahtena kappaleena toimittamatta jättäminen ei johda asian jäämiseen tutkimatta.

Ehdotettu 2 momentti vastaa voimassa olevaa 2 momenttia.

Pykälän voimassa olevassa 3 momentissa on säännös 33 §:n 1 momentin nojalla haastehakemuksen asemesta hakemuksella vireillepannussa asiassa hakemuksen tai vaatimuksen täydentämisestä. Momentissa ehdotetaan voimassa oleva kannekirjelmää koskeva viittaus muutettavaksi koskemaan haastehakemusta.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 4 momentti, johon otettaisiin nykyistä yksityiskohtaisemmat hakemuksen ja vaatimuksen täydentämisestä koskevat säännökset. Momentin mukaan kantajaa on kehotettava määräajassa korjaamaan puute, jos haastehakemus on puutteellinen ja jos korjaaminen on valmistelun jatkamiseksi tarpeellinen. Kantajalle on samalla ilmoitettava, millä tavoin haastehakemus on puutteellinen ja että kanne voidaan jättää tutkimatta tai hylätä, jos kantaja ei noudata kehotusta.

Momenttiin ehdotetaan otettavaksi myös säännös sen tilanteen varalta, että haastehakemusta tai sen liitteitä ei ole toimitettu vesioikeuteen riittävän useana kappaleena. Momentissa ehdotetaan, että jos haastehakemusta tai sen liitteitä ei ole toimitettu riittävän useana kappaleena, kantajaa on kehotettava toimittamaan määräajassa puuttuvat kappaleet. Jos hakija ei niitä toimita, vesioikeus huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä kantajan kustannuksella. Tältä osin säännös vastaa hakemusasioiden osalta ehdotettua luvun 3 §:n säännöstä.

Toisin kuin voimassa olevassa laissa, riita-asiaakaan ei siis enää voisi jättää tutkimatta sillä perusteella, että haastehakemusta tai sen liitteitä ei ole annettu riittävän useana kappaleena.

35 §. Pykälää ehdotetaan sisällöltään muutettavaksi ja siihen ehdotetaan otettavaksi uusi 2 momentti.

Pykälän voimassa olevassa 1 momentissa on

säännös, jonka mukaan kantaja on velvoitettava antamaan tiedoksiantopäätös tiedoksi vastapuolelle. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vesioikeus huolehtii haasteen tiedoksiantamisesta. Momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan vesioikeuden on annettava haaste ja huolehdittava haasteen ja haastehakemuksen tiedoksiantamisesta vastapuolelle siinä järjestyksessä kun tiedoksiantamisesta riitaasioissa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään.

Ehdotus vastaa sitä, miten tiedoksianto riitaasioissa käräjäoikeudessa eduskunnan hyväksymällä lailla (1056/91) on uudistettu. Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaiset tiedoksiantotavat ovat oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 §:n nojalla tiedoksianto postitse saantitodistusta vastaan tai, jos voidaan olettaa, että vastaanottaja saa tiedon asiakirjoista ja määräpäivään mennessä palauttaa todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta, vastaanottotodistusta vastaan. Tiedoksianto on saman luvun 4 §:n nojalla mahdollista toimittaa myös haastemiehen välityksellä henkilökohtaisesti tiedoksiannon vastaanottajalle tai jollekin, joka hänen sijastaan sanotun luvun 7 §:n nojalla voi ottaa tiedoksiannon vastaan.

Ehdotuksen 15 luvun 2 §:n 4 momentin nojalla vesioikeudessa päättää haasteen antamisesta ja haasteen tiedoksiantamisesta puheenjohtaja, jäsen tai sihteeri.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 2 momentti, jossa ehdotetaan säädettäväksi siitä, mitä haasteen tulee sisältää. Momentin mukaan haasteessa vastapuolta kehoitetaan vastaamaan kanteeseen kirjallisesti ja vastauksessaan ilmoittamaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 10 §:ssä tarkoitetut seikat sekä toimittamaan vastaus vesioikeuteen vesioikeuden määräämässä ajassa haasteen tiedoksiannosta. Säännös, joka vastaa voimassa olevaa oikeutta, ehdotetaan otettavaksi momenttiin ainoastaan selvyiden vuoksi.

36 §. Pykälän voimassa olevassa 1 momentissa on säännös vastinekirjelmän ja sen liitteiden toimittamisesta vesioikeuteen. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi ainoastaan siten, että siinä vastinekirjelmän asemesta mainitaan vastaus.

37 §. Voimassa oleva pykälä sisältää säännökset oikeudenkäyntiväitteen tekemisestä vesioikeudessa käsiteltävässä asiassa. Sanottu säännös ehdotetaan poistettavaksi pykälästä tarpeettomana sen vuoksi, että ehdotuksen 42

a §:n 1 momentin viittaussäännöksen kautta myös vesioikeudessa tulee sovellettavaksi oikeudenkäymiskaaren 16 luvun 1 §:n oikeudenkäyntiväitteen tekemistä koskeva vastaavanlainen säännös.

Pykälästä poistettavan säännöksen tilalle pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset siitä, miten valmistelua kirjallisen vastauksen toimitamisen jälkeen on jatkettava, ja siitä, mistä vesioikeuden valmistelussa on huolehdittava.

Pykälän 1 momentin mukaan vesioikeus voi jatkaa asian valmistelua kirjallisesti tai suullisesti, noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 5 luvussa riita-asian valmistelusta on säädetty. Momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan kumpikaan valmistelumuoto ei ole pääsääntöinen, vaan vesioikeus voi asian laadun perusteella päättää siitä, missä muodossa valmistelu jatkuu. Valmistelu, jota on jatkettu suullisesti, voidaan jatkaa sen jälkeen vielä kirjallisesti.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan vesioikeuden on valmistelussa huolehdittava siitä, että asianosaiset mainitsevat kaikki ne seikat, joihin he haluavat vedota ja että luodaan edellytykset keskitetylle pääkäsittelylle. Ehdotettu säännös vastaa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 19 §:n säännöstä siitä, että valmistelussa on selvitettävä asianosaisten vaatimukset ja niiden perusteet, mistä asianosaiset ovat eri mielisiä, mitä todisteita tullaan esittämään ja mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen sekä onko edellytyksiä sovinnolle. Lisäksi ehdotettu säännös vastaa saman 5 luvun 21 §:n säännöstä, jonka mukaan käräjäoikeuden on valmistelussa huolehdittava siitä, että asianosaiset mainitsevat kaikki seikat, joihin he haluavat vedota.

Momenttiin ehdotettu säännös on kirjoitettu yleisempään muotoon kuin käräjäoikeuden osalta. Ehdotetulla säännöksellä pyritään samalla tavoin kuin käräjäoikeuden osalta kiinnittämään huomiota siihen, että vesioikeuden on valmistelun aikana huolehdittava siitä, että asia tulee siten valmistelluksi, että asiaa pääkäsittelyssä käsiteltäessä ei enää tule esille esimerkiksi sellaista seikkaa, joka pakottaa lykkäämään pääkäsittelyn. Säännös ei tarkoita sitä, että vesioikeuden tulisi viran puolesta ryhtyä selvittämään vesioikeudessa käsiteltävää riita-asiaa.

37 a §. Käytännössä vesioikeudellinen riita-asia saattaa helposti koskea muitakin kuin jutun alkuperäisiä asianosaisia eli kantajaa ja

vastaajaa. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi ratkaistaessa riita-asiana kalataloudellisen lupamääräyksen voimassaoloa ja sisältöä koskevaa kysymystä. Samoin vesistön vedenkorkeutta koskevan riidan ratkaisun vaikutus voi helposti ulottua muihinkin kuin kantajaan ja vastaajaan. Tällöin pysyvän ratkaisun tekeminen voi edellyttää kaikkien asianomaisten kuulemista sekä sitä, että ratkaisun oikeusvoima ulotetaan kaikkiin asianomaisiin. Esityksessä ehdotetut 16 luvun muutokset korostavat eroa riita- ja hakemusasioiden välillä.

Selostetuista syistä lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 37 a §, jossa mahdollistettaisiin riita-asiana vireille tulleen asian muuntaminen tarvittaessa hakemusasiaksi. Ehdotuksen mukaan muuntaminen edellyttäisi kantajan kuulemista ja voisi koskea myös asian osaa. Muunnetuilta osin tällainen hakemusasia koskisi samoja kysymyksiä kuin alkuperäinen riita-asia. Lupahakemuksen tekemiseen ei pykälän nojalla ketään voitaisi velvoittaa. Hakemusasiassa sovellettavat tiedoksiantotavat mahdollistavat asianosaisten riittävän laajan kuulemisen, lähinnä kuulusmenettelyä tai mahdollisesti katselmustoimitusta käyttämällä. Ratkaisun oikeusvoima ei rajoittuisi pelkästään kantajaan ja vastaajaan. Vesioikeuden harkinnan varaan jäisi, pysyisikö asia joltakin osin riita-asiana. Tästä voisi olla kysymys esimerkiksi kantajan välittömän oikeussuojan tarpeen perusteella.

Jos kantajana ja sittemmin hakijana on edunmenetyksen kärsijä, sovelletaan hakemusasian kustannuksiin, mitä tämän luvun 27 §:n 3 momentissa säädetään. Jos tällainen asia määrätään katselmustoimitukseen, sovelletaan sen kustannuksiin 21 luvun 11 §:n 2 momenttia.

38 §. Voimassa olevassa pykälässä on säännös mahdollisuudesta jatkettuun kirjelmien vaihtoon. Säännös ehdotetaan edellä ehdotetun 37 §:n 1 momentin johdosta tarpeettomana poistettavaksi pykälästä. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että vesioikeus taikka vesioikeuden puheenjohtaja, jäsen tai sihteeri voi vesioikeuden määräyksestä suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu kertomus on liitettävä käsiteltävänä olevan asian kirjavihkoon.

Vastaava säännös sisältyy luvun voimassa olevan 41 §:n viittaussäännökseen. Kun lukuun ei enää ehdoteta sisällytettäväksi mainittua viittaussäännöstä, on pykälään ehdotettu nimenomainen säännös selvyiden vuoksi tarpeen.

39 §. Voimassa olevan pykälän 1 momentissa on säännös suullisen käsittelyn toimittamisesta ja 2 momentissa kutsumisesta suulliseen käsittelyyn.

Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaisesti säännöstä siitä, että kirjelmien vaihdon päätyttyä on toimitettava suullinen käsittely, jollei vesioikeus asian laadun perusteella katso voivansa ratkaista sitä ilman sanotunlaista käsittelyä, ei ole enää tarpeen ehdotuksen 37 §:n 1 momentin ja 41 §:n säännösten johdosta. Sanotussa 37 §:n 1 momentissa on säännös siitä, että valmistelu riita-asiaa vesioikeudessa voi olla suullista tai kirjallista ja 41 §:ssä säännös siitä, että riita-asia voidaan vesioikeudessa käsitellä esittelystä asiakirjojen perusteella. Sen vuoksi voimassa olevaan momenttiin sisältyvä säännös ehdotetaan poistettavaksi ja pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että vesioikeus voi määrätä, mitä suullisessa valmistelussa käsitellään ja keitä asianosaisia siihen kutsutaan.

Ehdotetun säännöksen perusteella vesioikeus voi siis päättää suullisen valmistelun toimittamisesta siltä osin kuin vesioikeus pitää sitä riita-asiaa tarpeellisenä.

Momenttiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi säännös siitä, että vesioikeus huolehtii asianosaisten kutsumisesta valmisteluun siten kuin tiedoksiantamisesta riita-asiaa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa on säädetty. Kuten edellä on mainittu, sanotun 11 luvun mukaisia tiedoksiantotapoja ovat postitse vastaanottotodistusta tai saantitodistusta vastaan tapahtuva tiedoksianto ja haastemiehen toimittama niin sanottu haastemiestiedoksianto. Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 16 §:n 3 momentin nojalla kutsu sille, jonka on saavuttava vesioikeuteen henkilökohtaisesti, on annettava tiedoksi hänelle itselleen. Tällöin ei ole siis mahdollista käyttää oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 7 §:ssä tarkoitettua sijaistiedoksiantoa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevaa säännöstä yksityiskohtaisemmat säännökset siitä, mitä kutsussa suullisen valmistelun istuntoon on mainittava. Ensinnäkin on kiinnitettävä huomiota siihen, että voimassa olevan momentin mukaista velvollisuutta panna kutsu oikeuden virkahuoneistossa yleisesti nähtäväksi ei ehdotuksen 2 momentin mukaan enää kutsuttaessa suulliseen valmisteluun ole.

Käsiteltävänä olevaan 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan kut-

sussa on ilmoitettava minä päivänä ja kellonaikana sekä missä suullinen valmistelu pidetään. Lisäksi kutsussa on ilmoitettava, mikä seuraamus kutsuttavalle voi oikeudenkäymiskaaren 12 luvun ja ehdotuksen 39 a §:n nojalla aiheutua siitä, että hän ei saavu istuntoon.

Sanotun 12 luvun 7 §:n nojalla riita-asiassa, jossa sovinto ei ole sallittu, joita vesioikeudessa käsiteltävät riita-asiat usein ovat, vastaaja on aina kehoitettava saapumaan tuomioistuimeen sakon uhalla, siis silloinkin, kun hänen ei tarvitse saapua henkilökohtaisesti. Jos kantaja ei sellaisessa asiassa saavu istuntoon, asia jätetään sillensä. Lisäksi asianosainen voidaan sanotun lainkohdan ja ehdotuksen 39 a §:ään selvyyden vuoksi otetun säännöksen nojalla määrätä saapumaan tuomioistuimeen henkilökohtaisesti sakon uhalla, jos tuomioistuin katsoo sen asian selvittämiseksi tarpeelliseksi. Lisäksi kutsussa on mainittava ehdotuksen 39 a §:n 2 momentin mukainen seuraamus, että valmistelu voidaan pitää, vaikka vastaaja tai kuultava ei saavu istuntoon.

Lisäksi kutsussa, jos siihen on aihetta, on ilmoitettava ne kysymykset, joita suullisessa valmistelussa on tarkoitus käsitellä.

39 a §. Lukuun ehdotetaan otettavaksi uusi 39 a §, johon ehdotetaan otettavaksi erityissäännös asianosaisen kutsumisesta ja läsnäolosta suullisessa valmistelussa. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi selvyyden vuoksi säännös, jonka mukaan henkilökohtaisesti valmisteluun saapumaan velvoitettu on kutsuttava sakon uhalla.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan 40 §:n mukainen säännös siitä, että valmistelu voidaan pitää, vaikka vastaaja tai kuultava on poissa. Jos riita-asian kantaja on poissa, asia ehdotuksen 42 a §:n 1 momentin viittaussäännöksen ja oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 10, 12 ja 18 §:n (1052/91) nojalla on, kuten edellä on selostettu, jätettävä sillensä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että suullisessa valmistelussa ei saa antaa yksipuolista tuomiota. Vastaavanlainen säännös on pääkäsitteilyn osalta ehdotettu otettavaksi 41 b §:n 3 momenttiin.

39 b §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, miten käsitteilyn suullisuus suullisessa valmistelussa vesioikeudessa tulee toteuttaa. Käräjäoikeudessa riita-asia oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 20 §:n 1 momentin mukaan käsitellään valmistelun istunnossa suullisesti. Sanotun momentin mukaan istunnossa

asianosainen ei saa lukea eikä antaa tuomioistuimelle oikeudenkäyntikirjelmää tai muuta kirjallista lausumaa. Saman pykälän 2 momentin nojalla asianosainen saa kuitenkin lukea asiakirjasta vaatimuksensa, suorat viittaukset oikeuskäytäntöön ja kirjallisuuteen sekä sellaisiin teknisiin ja numerotietoihin sisältäviin asiakirjoihin, joita pelkästään suullisesti esitettyinä on vaikea ymmärtää. Lisäksi asianosainen sanotun momentin nojalla saa käyttää kirjallista muistiinpanoa muistinsa tueksi.

Huomioon ottaen vesioikeudessa käsiteltävien asioiden erityislaatu käsitteilyn suullisuutta valmistelun istunnossa koskeva säännös ehdotetaan kirjoitettavaksi edellä selostettua hieman väljempään muotoon. Momentin mukaan asianosaiset voivat suullisessa valmistelussa viitata aikaisemmin antamiinsa kirjelmiin ja muuhun kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon. Tällöin asianosaisten on momentin mukaan lyhyesti selostettava kirjallisen aineiston sisältö.

Myös vesioikeudessa suullisen valmistelun istunto on siis pääsäännön mukaan suullinen. Myöskään ehdotetun momentin mukaan vesioikeudessa suullisessa valmistelussa ei saa lukea eikä antaa oikeudenkäyntikirjelmää. Ainoastaan sellainen oikeudenkäyntiaineisto katsotaan tulleen otetuksi esille suullisessa valmistelussa, joka siinä on suullisesti esitelty.

40 §. Voimassa olevassa pykälässä on säännös mahdollisuudesta päättää riita-asia, vaikka vastaaja tai kuultava jättää puhevaltansa käyttämättä. Tätä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi 41 b §:n 2 momenttiin ja poistettavaksi tästä pykälästä.

Siirrettävän säännöksen tilalle pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös turvaamistoimiin rinnastettavista toimenpiteistä vesioikeudessa käsiteltävässä asiassa. Momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan vesioikeus voi kantajan pyynnöstä ilman pääkäsitteilyä päättää ryhtymisestä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka vähentävät vahinkoja tai haittaa, ennen kuin kysymys sellaisista toimenpiteistä lopullisesti ratkaistaan. Momentin mukaan edellytyksenä tällöin on, että kantaja asettaa lääninhalitukselle vakuuden niistä korvauksista, jotka hän on velvollinen suorittamaan toimenpiteiden johdosta.

Käytännössä voi esiintyä sellaisia tilanteita, että enempien vahinkojen välttämiseksi on tärkeätä mahdollisimman kiireellisesti voida ryhtyä toimenpiteisiin vahinkojen estämiseksi. Täs-

tä syystä momenttiin ehdotetaan otettavaksi edellä selostettu säännös.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että 1 momentissa tarkoitettu päätös, johon voidaan hakea erikseen muutosta, on voimassa heti. Säännös on tärkeä sen vuoksi, että esimerkiksi muutoksenhaun johdosta ei jouduta odottamaan toimenpiteisiin ryhtymistä. Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että 1 momentissa tarkoitettua päätöstä voidaan olosuhteiden mukaan muuttaa. Säännöksestä käy ilmi se, että päätös ei ole lopullinen, vaan toimenpiteet tulisi koko ajan määrätä sen tasoisiksi, että ne eivät aiheuta vastapuolelle enemmän haittaa, kuin kantajan oikeutettu pyyntö välttämättä vaatii.

41 §. Voimassa olevassa pykälässä on viittaussäännös siitä, että vesioikeudessa on riita-asioiden osalta noudatettava soveltuvin osin sitä, mitä hakemusioiden käsittelystä on viitatuissa pykälissä säädetty. Voimassa olevassa pykälässä on viitattu voimassa olevan lain 16 luvun 15—17 §:n suullista käsittelyä tarkoittaviin säännöksiin. Kun suullinen käsittely hakemusioiden osalla ei ole kovin yleinen ja kun riita-asioissa pääsäännön mukaan on toimitettava pääkäsittely, luvun säännökset on ehdotettu laadittaviksi siten, että riita-asioiden käsittelyä koskevien säännösten yhteyteen ehdotetaan siirrettäväksi pääkäsittelyä koskevat säännökset, joihin hakemusioiden suullisen käsittelyn osalta viitataan. Sen vuoksi pykälän viittaussäännös siltä osin kuin se koskee hakemusiassa toimitettavaa suullista käsittelyä on tarpeeton. Lisäksi pykälässä viitataan 23 ja 25 §:ssä tarkoitettuihin päätöksen antamista koskeviin säännöksiin. Kun 41 f §:ään ehdotetaan otettavaksi nimenomainen säännös tuomion antamisesta riita-asiaassa, viittaussäännös myös tältä osin on tarpeeton. Edellä mainituista syistä pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sanotut viittaussäännökset hakemusioiden käsittelyä koskeviin säännöksiin.

Poistettavien säännösten tilalle pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, milloin riita-asia voidaan ratkaista pääkäsittelyä toimittamatta suoraan asiakirjojen perusteella esittelystä vesioikeuden täysilukuisessa kokoonpanossa.

Pykälän pääsäännön mukaan asia on siirrettävä pääkäsittelyyn, kun valmistelu on päättynyt. Asiakirjojen perusteella asia tai sen osa pykälän 1 kohdan mukaan voidaan ratkaista

ensinnäkin silloin, kun asia on laadultaan sellainen, että sen ratkaiseminen ei edellytä suullista käsittelyä. Kohta tulee sovellettavaksi esimerkiksi silloin, kun ratkaistavana on ainoastaan sellainen oikeuskysymys, joka ei edellytä suullista käsittelyä.

Pykälän 2 kohdan mukaan asia voidaan ratkaista suullista käsittelyä toimittamatta myös silloin, kun asianosaiset ilmoittavat, että heillä ei ole esitettävää suullista todistelua, ja he pyytävät asian ratkaisemista asiakirjojen perusteella. Pykälän 2 kohtaan ehdotetun säännöksen tarkoitus on se, että pääkäsittelyä ei toimiteta silloin, kun asianosaiset ja tuomioistuimien ovat sitä mieltä, että pääkäsittelystä muodostuisi turha muodollisuus. Silloin kun vesioikeus katsoo, että asianosaisten kirjallisessa käsittelystä antamat lausunnot ovat epäselviä taikka edellyttävät täydennykseen asianosaisille esitettäviä suullisia kysymyksiä, vesioikeus voi asianosaisten 2 kohdassa esittämästä pyynnöstä huolimatta toimittaa asiassa suullisen käsittelyn, jos vesioikeus katsoo, että asian ratkaiseminen edellyttää pääkäsittelyn toimittamista.

41 a §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan 15 §:n 1 momentin mukainen säännös siitä, missä pääkäsittely pidetään. Momentin mukaan pääkäsittely pidetään vesioikeuden sijaintipaikkakunnalla tai, milloin asian käsittelystä siellä aiheutuisi asianosaisille tai muille istuntoon kutsuttaville huomattavaa hankaluutta tai asian selvittäminen tai muu erityinen syy sitä edellyttää, muussa soveliaassa paikassa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös tiedoksiannosta vesioikeudessa käsiteltävissä riita-asioissa. Momenttiin otettavaksi ehdotettu säännös vastaa sitä, millä tavoin tiedoksianto koskevat säännökset käräjäoikeuden osalta oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa on uudistettu. Momentin mukaan vesioikeus huolehtii asianosaisten kutsumisesta pääkäsittelyyn siten kuin tiedoksiannosta riita-asioissa säädetään. Se, mitä viittaus sanottuihin säännöksen tarkoittaa, on selostettu 39 §:n perustelujen kohdalla.

Momenttiin ehdotetaan otettavaksi myös säännös siitä, mitä kutsussa pääkäsittelyyn on ilmoitettava. Ehdotuksen mukaan kutsussa on ilmoitettava, minä päivänä ja kellonaikana sekä missä pääkäsittely pidetään.

Momenttiin otettavaksi ehdotetun säännöksen mukaan asianosaiselle on lisäksi ilmoitet-

tava, mikä oikeudenkäymiskaaren 12 luvun tai ehdotetun 41 b §:n nojalla saattaa olla seurauksena siitä, että hän ei saavu pääkäsittelyyn. Kuten edellä 39 §:n kohdalla on selostettu, sanotun 12 luvun 7 §:n nojalla riita-asiassa, jossa sovinto ei ole sallittu, joita vesioikeudessa käsiteltävät riita-asiat usein ovat, vastaajaa on, silloin kun hänen on oltava saapuvilla, kehoitettava saapumaan tuomioistuimeen sakon uhalla, siis silloinkin, kun hänen ei tarvitse saapua henkilökohtaisesti. Jos kantaja ei sellaisessa asiassa saavu istuntoon, asia jätetään sillensä. Lisäksi asianosainen voidaan määrätä saapumaan tuomioistuimeen henkilökohtaisesti sakon uhalla, jos tuomioistuin katsoo sen asian selvittämiseksi tarpeelliseksi. Oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 7 §:n säännöksen lisäksi henkilökohtaista läsnäoloa koskeva säännös ehdotetaan selvyden vuoksi otettavaksi myös 41 b §:ään. Silloin kun vesioikeus katsoo, että vastaajan tai kuultavan läsnäolo ei käsittelyssä ole tarpeen, hänelle voidaan ehdotuksen 41 b §:n 2 momentin mukaisesti ilmoittaa, että pääkäsittely voidaan pitää, vaikka vastaaja on poissa.

Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että kutsussa on ilmoitettava ne kysymykset, joita pääkäsittelyssä on tarkoitus käsitellä, jos siihen on aihetta. Säännös tulee sovellettavaksi silloin, kun riita-asiasta osa ratkaistaan esittelystä asiakirjojen perusteella ehdotuksen 41 §:n nojalla ja osa pääkäsittelyssä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan 17 §:n mukainen säännös katselmuksen toimittamisesta pääkäsittelyn yhteydessä. Voimassa olevan 17 §:n mukaisesti momentissa lisäksi ehdotetaan, että katselmuksen aika ja paikka voidaan julkisesti kuuluttaa asianomaisissa kunnissa.

41 b §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi selvyden vuoksi säännös, jonka mukaan henkilökohtaisesti pääkäsittelyyn saapumaan veloitettu on kutsuttava sakon uhalla.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan 40 §:n mukainen säännös siitä, että pääkäsittely voidaan pitää, vaikka vastaaja tai kuultava on poissa. Jos riita-asian kantaja on poissa, ehdotuksen 42 a §:n 1 momentin viittaussäännöksen ja oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 10, 12 ja 18 §:n (1052/91) nojalla asia on, kuten edellä on selostettu, jätettävä sillensä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi

säännös siitä, että pääkäsittelyssä ei saa antaa yksipuolista tuomiota. Vastaavanlainen säännös on valmistelun osalta ehdotettu otettavaksi 39 a §:n 1 momenttiin.

Kuten sanotun 39 a §:n 1 momentin perusteissa on todettu, vesioikeudessa silloinkaan, kun sovinto asiassa on sallittu, yksipuolisen tuomion antaminen ei voi tulla kysymykseen sen vuoksi, että vesioikeudessa käsiteltävät asiat koskevat usein myös muiden kuin riita-asian asianosaisten oikeusasemaa.

41 c §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että vesioikeus voi erityisestä syystä kutsua asianosaiset suoraan pääkäsittelyyn. Pykälässä ehdotetulla tavalla voitaisiin poikkeuksellisesti menetellä silloin, kun asia on toisaalta kiireellinen ja toisaalta haastehakemuksen ja kirjallisen vastauksen nojalla siten yksilöity, että pääkäsittelyä ei tarvitse lykätä, vaikka asiaa ei enempää valmisteltaisi.

41 d §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset siitä, miten pääkäsittely vesioikeudessa riita-asioissa tulee toimittaa.

Pykälän 1 momentin mukaan pääkäsittely on suullinen. Momentin mukaan asianosainen ei saa lukea eikä antaa vesioikeudelle kirjallista lausumaa taikka muutoinkaan esittää asiaa kirjallisesti.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, milloin pääkäsittelyssä voidaan tukeutua kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon. Momentin mukaan asianosainen saa lukea asiakirjasta vaatimuksensa, sekä suorat viittaukset oikeuskäytäntöön, oikeuskirjallisuuteen sekä sellaisiin useita teknisiä ja numerotietoja sisältäviin asiakirjoihin, joita pelkästään suullisesti esitettyinä on vaikeata ymmärtää. Lisäksi hän saa käyttää kirjallista muistiinpanoa muistinsa tukemiseksi. Ehdotus vastaa pääkäsittelyn suullisuutta koskevaa oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 3 §:ää (1052/91).

Momenttiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi edellä selostettua käsittelyn suullisuutta koskeva poikkeussäännös. Momentin mukaan teknisten ja niihin rinnastettavien kysymysten selvittämiseksi saadaan viitata kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon selostamalla lyhyesti viittailtu osin niiden sisältö. Momentissa tarkoitettu kirjallinen oikeudenkäyntiaineisto tulee pääkäsittelyssä huomioon otettavaksi oikeudenkäyntiaineistoksi ainoastaan siltä osin kuin sen sisältö on momentin mukaisesti viitatuilta osin selostettu. Pelkkä viittaus johonkin asiakirjaan ei siis momentin mukaan riitä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös asian käsittelyjärjestyksestä pääkäsittelyssä. Pääkäsittelyssä on 1 kohdan nojalla puheenjohtajan tai muun jäsenen lyhyesti selostettava, mistä asiassa on kysymys, 2 kohdan nojalla kantajan esitettävä vaatimuksensa ja niiden perusteet, 3 kohdan nojalla vastapuolen ilmoitettava, myöntääkö vai kiistääkö hän kanteen, 4 kohdan nojalla asianosaisten puolin ja toisin tarkemmin perusteltava kantaansa ja lausuttava toisten asianosaisten perustelujen johdosta, 5 kohdan nojalla otettava vastaan todistelu sekä 6 kohdan nojalla asianosaisten esitettävä loppulausuntonsa.

41 e §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi luvun voimassa olevan 15 §:n 2 momentin mukainen säännös, jonka mukaan pääkäsittelyä ei saa lykätä, elleivät tärkeät syyt sitä vaadi. Momenttiin ehdotettu säännös yhdessä oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 10 §:n kanssa tarkoittaa sitä, että pääkäsittelyn lykkääminen on mahdollista ainoastaan, kun käsittelyn jatkamiselle esimerkiksi jonkun poissaolon vuoksi taikka jostain muusta yllättävästä syystä on olemassa sellainen este, että käsittelyä ei voida jatkaa. Momentissa ehdotetaan lisäksi, että jos pääkäsittely lykätään, jatkokäsittelyn aika ja paikka on ilmoitettava lykkäyspäätöksessä tai myöhemmin erikseen.

Jos pääkäsittely joudutaan lykkäämään, käsittelyä momentin mukaan jatketaan siitä, mihin se jäi edellisen käsittelyn päättyessä. Vaikka tähän esitykseen ei sisälly nimenomaista ehdotusta siitä, kuinka pitkän lykkäyksen jälkeen asiassa on toimitettava aina uusi pääkäsittely, tulisi myös vesioikeudessa riita-asian pääkäsittelyssä noudattaa soveltuvin osin niitä määräaikoja koskevia säännöksiä, jotka oikeudenkäymiskaareissa ovat voimassa kärjäoikeuden osalta.

Oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 11 §:n (1052/91) nojalla asiassa on toimitettava uusi pääkäsittely, jos pääkäsittely on yhden tai useamman kerran ollut lykättynä yhteensä yli 14 päivää. Vaikka pääkäsittely olisi ollut lykättynä yli 14 päivää, sanotun pykälän mukaan asiassa ei kuitenkaan tarvitse toimittaa uutta pääkäsittelyä, jos sitä asian laadun perusteella pidetään erityisestä syystä tarpeettomana ja jos pääkäsittelyn yhtäjaksoisuuden voidaan käsittelyn lykkäämisestä ja keskeyttämisestä huolimatta katsoa toteutuvan. Uusi pääkäsittely on kuitenkin pidettävä aina, kun pääkäsittely on ollut lykättynä yhteensä yli 45 päivää.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi lisäksi säännös siitä, että lykkäyksen jälkeen asiassa on toimitettava aina uusi pääkäsittely, jos asian käsittelyyn osallistuu uusi jäsen. Ehdotettu säännös vastaa oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 1 §:n 2 momentin käsittelyn välittömyyttä koskevaa säännöstä.

Momenttiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi säännös siitä, että silloinkaan, kun vesioikeuteen otetun uuden jäsenen vuoksi asiassa toimitetaan uusi pääkäsittely, todistelua ei tarvitse ottaa vastaan uudelleen, jos sitä asian selvittämiseksi ei ole pidettävä tarpeellisenä. Todistelua ei tarvitse ottaa vastaan uudelleen myöskään silloin, kun se asian laatu ja vastaanotettava todistelu huomioon ottaen aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia tai olennaista haittaa. Säännös vastaa asiallisesti oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 12 §:n (1052/91) säännöstä. Esimerkiksi silloin, kun asianosaiset ilmoittavat olevansa samaa mieltä aikaisemmin vastaanotetun todistelun vaikutuksesta asian ratkaisemiselle eikä asia siten ole enää riittävä, todistelu voidaan jättää ottamatta uudelleen vastaan.

41 f §. Momentissa ehdotetaan vesioikeuden riita-asiaa antaman pääasiasratkaisun nimikkeen yhdenmukaistamista sellaiseksi, kuin pääasiasratkaisun nimike on kärjäoikeuden osalta muutettu oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 1 §:ssä (1064/91). Tämän mukaisesti momentissa ehdotetaan, että vesioikeuden ratkaisu riita-asiaa on tuomio. Muu vesioikeuden ratkaisu on päätös. Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, mitä vesioikeudessa annettavassa tuomiossa saadaan ottaa huomioon. Säännöksen avulla pyritään siihen, että asianosaisilla ja tuomioistuimella on yhdenmukainen käsitys siitä, mihin oikeudenkäyntiaineistoon vesioikeus voi ratkaisunsa perustaa. Momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan, silloin kun asiassa on toimitettu pääkäsittely, tuomiossa saadaan ottaa huomioon vain se oikeudenkäyntiaineisto, joka on esitetty pääkäsittelyssä ja katselmuksessa. Siltä osin kuin asia ratkaistaan asiakirjojen perusteella, huomioon saadaan ottaa asiakirjoihin sisältyvä oikeudenkäyntiaineisto.

Säännös tarkoittaa sitä, että silloin kun asiassa on toimitettu pääkäsittely, asian ratkaisussa voidaan ottaa huomioon ainoastaan se oikeudenkäyntiaineisto, joka tuossa käsittelyssä on esitetty tai ehdotuksen 41 d §:n 2 momentin nojalla selostettu. Ainoastaan silloin, kun asia tai sen osa on ratkaistu asiakirjojen

perusteella esittelystä, huomioon voidaan ottaa se oikeudenkäyntiaineisto, joka sisältyy asiakirjoihin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös riita-asiassa annettavan tuomion julistamisesta taikka antamisesta. Vastaavanlainen säännös hakemusasioiden osalta ehdotetaan otettavaksi 25 §:n 3 momenttiin. Momentin mukaan vesioikeuden tuomio voidaan julistaa asianosaiselle pääkäsittelyn päätyttyä, jos se asian laatu ja laajuus huomioon ottaen on mahdollista. Silloin kun tuomio on julistettu, se on momentin mukaan oltava nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa viimeistään 15 päivänä julistamisen jälkeen. Jos tuomiota ei julisteta heti, se on, samalla tavoin kuin hakemusasioiden osalta on sanotussa 25 §:n 3 momentissa ehdotettu, annettava mahdollisimman pian käsittelyn päättymisen jälkeen.

42 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi ainoastaan vähäinen kielellinen korjaus.

42 a §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi riita-asian käsittelyä koskeva viittaussäännös. Momentissa ehdotetaan, että oikeudenkäynnissä riita-asiassa vesioikeudessa on noudatettava soveltuvin osin niitä säännöksiä, jotka ovat voimassa käräjäoikeuden osalta, jos tässä laissa tai sen nojalla ei muuta säädetä tai määrätä. Vastaavanlainen säännös voimassa olevassa laissa on 15 luvun 13 §:n 1 momentissa. Ehdotetun viittaussäännöksen nojalla tulevat siten sovellettaviksi soveltuvin osin esimerkiksi oikeudenkäymiskaaren 5 luvun kanteen nostamista ja riita-asian valmistelua, 6 luvun riita-asian pääkäsittelyä, 9 luvun oikeudenkäyntikirjelmää, 11 luvun tiedoksiantoa ja 17 luvun todistelua koskevat säännökset.

Viimeksi mainitussa luvussa on säännökset muun muassa siitä, milloin todistelua voidaan ottaa vastaan pääkäsittelyn ulkopuolella, ja siitä, että todiste voidaan tuolloin ottaa vastaan myös toisessa alioikeudessa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 16 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen säännöstä vastaava säännös siitä, että vesioikeus voi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 8 a §:n 1 momentissa mainittujen lainkohtien nojalla päättää todistelun vastaanottamisesta pääkäsittelyn ulkopuolella. Käsiteltävänä olevan momentin mukaan vesioikeus voi päättää, että todistelu voidaan silloin ottaa vastaan myös käräjäoikeudessa. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa on säännökset siitä, miten todistelu otetaan vastaan toisessa tuo-

mioistuimessa (8 c ja 8 d §), milloin pääkäsittelyn ulkopuolella vastaanotettu todistelu on otettava vastaan uudelleen pääkäsittelyssä (8 e §) sekä milloin asianosaisen poissaollessa vastaanotettu todiste on otettava vastaan uudelleen asianosaisen saapuvilla ollessa (9 §). Nuo säännökset tulevat soveltuvin osin sovellettaviksi myös silloin, kun todistelu on otettu vastaan vesioikeuden pääkäsittelyn ulkopuolella.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan 16 luvun 16 §:n 2 momentin mukainen säännös siitä, että todistajalle ja asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta on voimassa mitä 21 luvun 9 §:ssä säädetään.

Rikosasioita koskeviin säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi ainoastaan eräitä teknisiä tarkistuksia. Tämä johtuu siitä, että rikosasioiden oikeudenkäyntimenettelyä käräjäoikeudessa ei ole vielä uudistettu. Kun rikosoikeudenkäyntimenettely käräjäoikeuksissa uudistetaan, jouduttaneen myös tämän lain rikosasioiden käsittelyä koskeviin pykäliin tekemään eräitä korjauksia.

45 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi ainoastaan 15 luvun 2 §:n 4 momentin edellyttämä korjaus, jonka mukaan momentissa vesioikeustuomarin asemesta mainitaan vesioikeus.

46 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi ainoastaan se muutos, että siinä kannekirjelmän asemesta mainitaan haastehakemus ja vesioikeustuomarin asemesta mainitaan vesioikeus.

47 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi ainoastaan se muutos, että sanan vesioikeustuomari asemesta mainitaan vesioikeus.

48 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös siitä, että rikosasiaa käsiteltäessä on muutoin soveltuvin osin noudatettava, mitä riita-asian pääkäsittelystä vesioikeudessa on säädetty. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevaa 48 §:ää.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että myös rikosasiassa pääasialratkaisu on tuomio. Lisäksi momentissa tuomion antamisen ja julistamisen osalta ehdotetaan soveltuvin osin viitattavaksi luvun 23 ja 25 §:ään, joissa on säännökset hakemusasiassa annettavasta päätöksestä. Rikosasiassa ei momentin mukaan kuitenkaan sovelleta sanotun 25 §:n säännöksiä päätöksen asettamisesta nähtäväksi ja jäljennöksen toimittamisesta viranomaisille ja asianomaisiin kuntiin.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi

voimassa olevan 48 §:n viimeisen virkkeen sisältävä säännös. Sen mukaan asianomistajalle annetaan ilman hänen pyyntöään tuomio ainoastaan, jos hän ajaa syytettyä rikoksesta, jota hän ei ole syytteenpanoa varten ilmoittanut syyttäjälle.

49 §. Pykälän 1 momentissa on säännös ympäristönsuojelulautakunnan vesilain 20 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua asiassa tekemästä päätöksestä tai ojitustoimituksesta tehdystä päätöksestä taikka vesilain 21 luvun 7 §:ssä tarkoitettua toimenpiteestä valittamisesta. Pykälässä on muun muassa säännös valituskirjojen pitämisestä vesioikeudessa vastauskirjelmien antamista varten nähtävänä.

Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ojitustoimitusta tai vesilain 21 luvun 7 §:ssä tarkoitettua toimenpidettä koskevassa asiassa valituskirjat on pidettävä nähtävinä kolmekymmentä päivää valitusajan päättymisestä lukien. Siten valitukseen vastaajan ei tarvitsisi tiedustella mahdollisista valituksista, vaan valitusajan kuluu umpeen hän saisi samanaikaisesti tiedon niistä kaikista.

Momenttia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että vastauksen antamisen määräaika olisi kolmekymmentä päivää valitusajan umpeen kulumisesta. Siten kaikilla valitukseen vastaajilla olisi sama määräaika vastauksen antamista varten. Vastauksen antamisajan pidentäminen turvaa vastaajalle nykyistä paremmat mahdollisuudet vastauksen antamiseen.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jos asiakirjoista käy ilmi, että valittajalla on asian aikaisemmassa käsittelyssä ollut vastapuoli tai vastapuolia, vesioikeuden tulee varata näille tilaisuus antaa vastauskirjelmänsä vesioikeuteen, mikäli se ei asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella ole ilmeisen tarpeeton. Siten voidaan nykyistä paremmin turvata se, että valittajan vastapuolen mahdollinen kanta voidaan ottaa huomioon asiaa käsiteltäessä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan selvyyden vuoksi mainittavaksi valitusasia.

Virka-apuasiat

Lukuun ehdotetaan otettavaksi uusi virka-apuasioita koskeva väliotsikko. Siten luvussa tulisi tyhjentävästi säännellyiksi kaikki vesioikeudessa käsiteltävät asiatyypit.

50 §. Lukuun ehdotetaan otettavaksi uusi

50 §, jonka 1 momentissa viitattaisiin vesilain 21 luvun virka-apua koskeviin säännöksiin. Voimassa olevassa luvussa sellaisia säännöksiä on 3, 3 a ja 4 §:ssä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan virka-apuasioita käsiteltäessä noudatetaan muutoin, muiden kuin oikeudenkäyntikulujen osalta, soveltuvin osin, mitä vesilaissa hakemusasioiden käsittelystä säädetään. Oikeudenkäyntikulujen korvaamisessa virka-apuasioissa noudatettaisiin soveltuvin osin, mitä oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta riita-asioissa säädetään. Lain 16 luvun 42 a §:n viittaussäännöksen kautta tulevat myös virka-apuasioissa sovellettaviksi oikeudenkäymiskaaren 21 luvun oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat säännökset. Niiden mukaan pääsääntö on, että jutun voittanut asianosainen saa täyden korvauksen kuluistaan. Virka-apuasian käsittelyssä noudatetaan, jollei vesilaista muuta johdu, uhkasakkolain (1113/90) säännöksiä.

Erinäisiä säännöksiä

Lukuun ehdotetaan otettavaksi uusi erinäisiä säännöksiä koskeva väliotsikko.

51 §. Lukuun ehdotetaan otettavaksi uusi 51 §, johon ehdotetaan osittain muutettuna siirrettäväksi voimassa olevan lain 15 luvun 13 §:n 1 momentin säännös oikeudenkäyntiväitteistä päättämisestä ja saman pykälän 2 momentin viittaussäännös, jonka mukaan äänestämiseen vesioikeudessa sovelletaan oikeudenkäymiskaaren 23 luvun äänestämistä koskevia säännöksiä.

17 luku. Muutoksenhaku

1 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi ehdotuksen 15 luvun 2 §:n 4 momentin viittaussäännöksen edellyttämä tekninen muutos. Momentissa ehdotetaan vesioikeuden ja vesioikeustuomarin päätöksen asemasta mainittavaksi vesioikeuden ratkaisu. Muilta osin momentti vastaa voimassa olevaa momenttia.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 3 momentti, jossa ehdotetaan säädettäväksi, että mitä 17 luvussa säädetään vesioikeuden tai vesiylioikeuden päätöksestä, koskee vastaavasti myös tuomiota.

2 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtä-

väksi 15 luvun 2 §:n 4 momentin viittaussäännöksen edellyttämä muodollinen muutos. Momentissa ehdotetaan vesioikeustuomarin asemasta mainittavaksi vesioikeus.

20 luku. Ympäristönsuojelulautakunta

6 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että valitettaessa ympäristönsuojelulautakunnan päätöksestä vesioikeudelle osoitettuun valituskirjelmään ei tarvitse liittää valituksenalaista päätöstä. Riittävää ehdotuksen mukaan on, että valituskirjelmästä ilmenee, mikä valituksenalainen päätös on.

Momenttia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että ympäristönsuojelulautakunnalle toimitetut valitusasiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävinä vastauskirjelmien antoa varten kolmekymmentä päivää viimeiseksi tiedon saaneen asianosaisen tai julkipanon jälkeen annetun päätöksen antopäivästä lasketun valitusajan loppumisesta lukien. Momentin mukaan ympäristönsuojelulautakunnan tulee ilmoittaa kirjjeellä muille asianosaisille valitusten saapumisesta, nähtävänäpidosta ja vastauksien antojasta. Nähtävilläoloajan jälkeen ympäristönsuojelulautakunnan on toimitettava valitusasiakirjat, vastauskirjelmät, valituksenalainen päätös sekä päätökseen liittyvät asiakirjat viipymättä vesioikeudelle. Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan ympäristönsuojelulautakunta voi liittää asiakirjoihin lisäselvityksen ja oman lausuntonsa, jos se katsoo ne tarpeellisiksi vesioikeuskäsittelyä varten.

21 luku. Erityisiä määräyksiä

6 §. Pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettaviksi siten, että niissä päätöksen asemasta mainitaan tuomio ja yleisen alioikeuden asemesta käräjäoikeus. Tältä osin ehdotus vastaa ehdotuksen 16 luvun 41 f §:ää ja 48 §:ää.

Pykälän 3 ja 4 momenttia ehdotetaan muutettaviksi siten, että niissä päätöksen asemesta puhutaan ratkaisusta. Ehdotettu muutos johtuu siitä, että sanotuissa momenteissa vesiylivoikeuden päätöksellä tarkoitetaan pääasiallisena annettua tuomiota ja hakemusasiassa annettua päätöstä. Samalla tavoin kuin käräjäoikeutta koskevien säännösten osalta, ehdotetaan momenteissakin mainittavaksi pääasiallisia annettua ratkaisun eli riita- tai rikosasiassa annetun tuomion ja hakemusasiassa annetun päätöksen yhteisnimitykseksi ratkaisua.

9 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että hakemusasiassa viran puolesta kutsutulle todistajalle ja asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta vastaa kuitenkin hakija, jollei ole erityistä syytä määrätä korvausvelvollisuudesta toisin.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samanaikaisesti kuin riita-asioiden alioikeusmenettelyn uudistamista koskevat lait eli 1 päivänä joulukuuta 1993.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 16 luvun 15 §,

muutetaan 14 luvun 8 §, 15 luvun 2 §:n 2 momentti, 13 § ja 14 §:n 2 ja 4 momentti, 16 luvun 2 ja 3 §, 10 §:n 3 momentti, 13, 16 ja 18 §, 20 §:n 3 momentti, 25 §:n 1 momentti, 27 ja 33—35 §, 36 §:n 1 momentti, 37—42 §, 45 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 momentti sekä 47—49 §, 17 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 1 momentti, 20 luvun 6 §:n 2 momentti, 21 luvun 6 § sekä 9 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 14 luvun 8 § ja 16 luvun 25 §:n 1 momentti 11 päivänä lokakuuta 1963 annetussa laissa (453/63), 15 luvun 2 §:n 2 momentti ja 14 §:n 2 ja 4 momentti, 16 luvun 18 ja 27 § sekä 49 §:n 1 momentti, 17 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 1 momentti sekä 20 luvun 6 §:n 2 momentti 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (467/87), 16 luvun 13, 33 ja 34 § sekä 21 luvun 6 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, 16 luvun 49 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 11 päivänä lokakuuta 1963 annetulla lailla ja 21 luvun 9 §:n 3 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetussa laissa (705/93),

lisätään 15 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla ja 16 päivänä joulukuuta 1983 annetulla lailla (979/83), uusi 4 ja 5 momentti, 16 lukuun uusi 13 a ja 13 b §, luvun 25 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 11 päivänä lokakuuta 1963 annetulla lailla ja 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetulla lailla (646/92), uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti, siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, sekä lukuun uusi 37 a, 39 a, 41 a, 41 b, 41 c, 41 d, 41 e ja 41 f § sekä rikosasioita koskevan väliotsikon edelle uusi 42 a § sekä uusi 50 ja 51 § sekä kahden viimeksi mainitun pykälän edelle uudet väliotsikot sekä 17 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 30 päivänä huhtikuuta 1987 ja 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetuilla laeilla, uusi 3 momentti seuraavasti:

14 luku

Menettelyä koskevia yleisiä säännöksiä

8 §

Tämän lain mukaan vesioikeudelle ja vesiylivoikeudelle annettavat asiakirjat voidaan lähettää postitse tai lähetin välityksellä noudattaen soveltuvin osin eräiden asiakirjain lähettämisestä tuomioistuimille annetun lain (248/65) säännöksiä.

15 luku

Vesituomioistuimet

2 §

Vesioikeus on päätösvaltainen, kun siinä on läsnä puheenjohtajana toimiva vesioikeustuomari sekä asetuksessa säädetty määrä jäseniä, vähintään kaksi. Asetuksessa annetaan tarkemmat säännökset vesioikeusinsinöörien ja vesioikeuslennologien osallistumisesta lainkäyttöasioiden käsittelyyn niiden laadusta riippuen. Tarvittavat muut määräykset asioiden käsittelystä

ja vesioikeuden toiminnasta annetaan työjärjestyksessä.

Kun on kysymys 16 luvun 2 ja 3 §:ssä, 10 §:n 3 momentissa, 33 §:n 3 momentissa, 34, 35, 37 ja 39 §:ssä, 45 §:n 2 momentissa sekä 46 ja 47 §:ssä sekä 17 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua tai muusta niihin verrattavasta käsittelyn valmistelemista tarkoittavasta toimenpiteestä, vesioikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on vain vesioikeuden puheenjohtaja tai työjärjestyksessä määrätyn mukaisesti muu jäsen, jonka tulee ennen tässä momentissa tarkoitettua päätöksen tai toimenpiteen tekemistä tarvittaessa neuvotella muiden vesioikeuden jäsenten kanssa.

Edellä 4 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä momentissa säädetyllä tavalla voi työjärjestyksessä määrätyn mukaisesti päättää vesioikeudessa sihteerin.

13 §

Mikäli tässä laissa tai sen nojalla ei muuta säädetä tai määrätä, on vesioikeuteen soveltuvin osin sovellettava käräjäoikeutta koskevia säännöksiä.

14 §

Vesiylioikeudessa on puheenjohtajana vesiyliuomari ja muina jäseninä tarpeellinen määrä vesiylioikeudenneuvoksia. Vesiylioikeudenneuvoksista osan tulee olla lainoppineita, osan edustaa tekniikan alan sekä osan luonnontalouden asiantuntemusta. Vesiylioikeus on päätösvaltainen, kun siinä on läsnä puheenjohtaja sekä asetuksessa säädetty määrä vesiylioikeudenneuvoksia, vähintään kaksi. Asetuksessa säädetään lainoppineiden ja eri alojen asiantuntemusta edustavien vesiylioikeudenneuvosten osallistumisesta asioiden käsittelyyn niiden laadusta riippuen.

Vesiylioikeus voi, sen mukaan kuin asetuksessa säädetään, toimia kahtena tai useampana jaostona. Vesiylioikeuden toimiessa jaostoihin jakautuneena jaoston puheenjohtajana toimii vesiyliuomari tai lainoppinut vesiylioikeudenneuvos.

16 luku

Vesiasioiden käsittely vesioikeudessa

2 §

Jos hakemuksessa tarkoitettu asia ilmeisesti ei kuulu vesioikeuden käsiteltäväksi, on hakemus enempiin toimenpiteisiin ryhtymättä vesioikeuden päätöksellä jätettävä tutkimatta.

3 §

Jos hakemukseen liitetty selvitys on puutteellinen tai erityistä lisäselvitystä on pidettävä tarpeellisena, hakijalle on määrättävä aika hakemuksen täydentämiseen uhalla, että asia muutoin voidaan jättää sikseen. Jos hakija ei ole toimittanut hakemusasikirjoja riittävän useana kappaleena, hakijaa on kehoitettava toimittamaan määräajassa puuttuvat kappaleet. Jos hakija ei niitä toimita, vesioikeus huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä hakijan kustannuksella. Jos kysymyksessä on vaikeasti jäljennettävissä oleva kartta tai piirros taikka muu asiakirja, vesioikeuden ei tarvitse sitä jäljentää. Tällöin asianosaiselle, jolle vesioikeuteen toimitetut asiakirjat muutoin annetaan tiedoksi, on ilmoitettava, että asiakirjaa pide-

tään asianosaisen nähtävänä vesioikeuden kansliassa.

10 §

Vesioikeus voi tarvittaessa pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika.

13 §

Hakemusasiassa tai sen osassa on pidettävä suullinen käsittely, jos asiassa on otettava vastaan suullista todistelua tai asian selvittäminen sitä muusta syystä vaatii.

Asian suullisessa käsittelyssä on soveltuvin osin noudatettava, mitä pääkäsittelystä riitaasioissa vesioikeudessa säädetään 41 a §:n 1 momentissa, 41 b ja 41 d §:ssä, 41 e §:n 1 momentissa sekä 42 a §:ssä.

13 a §

Erityisestä syystä vesioikeus voi kirjelmien vaihdon tai suullisen käsittelyn jälkeen määrätä, että hakemus on käsiteltävä 5 §:n mukaisesti katselmustoimituksessa.

13 b §

Suulliseen käsittelyyn on kutsuttava hakija, muistutusten ja vaatimusten tekijät sekä 8 §:ssä tarkoitettut viranomaiset. Kutsu on annettava tiedoksi vähintään neljatoista päivää ennen käsittelyä kirjeessä tai muuten todisteellisesti.

Jos hakemusia tai sen suullisessa käsittelyssä käsiteltävä osa koskee ainoastaan tiettyjä asianosaisia vaikuttamatta muiden oikeuteen tai yleiseen etuun, vesioikeus voi antaa suullisesta käsittelystä tiedon näille asianosaisille.

16 §

Hakija ja muut asianosaiset saavat suullisessa käsittelyssä kuulustuttaa todistajia ja esittää muuta näyttöä, jota he tahtovat asiassa käyttää, noudattaen, mitä todistelusta yleisissä tuomioistuimissa säädetään. Vesioikeus voi myös myöntää asianosaiselle hänen pyynnöstään oikeuden todistajien kuulustuttamiseen kärjäoikeudessa.

18 §

Jos vesioikeus havaitsee 18 luvussa tarkoitetun katselmustoimituksen puutteelliseksi, se voi

määrätä pidettäväksi uuden tai täydentävän toimituksen.

20 §

Vesioikeus tai vesioikeuden määräyksestä vesioikeuden puheenjohtaja, jäsen tai sihteeri voi suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu kertomus on liitettävä käsiteltävänä olevan asian kirjavihkoon.

25 §

Jollei 13 §:stä muuta johdu, vesioikeus ratkaisee hakemusasian asiakirjojen perusteella esittelystä. Vesioikeuden päätöksessä hakemusiassa saadaan ottaa huomioon asiaan vaikuttava saatavissa oleva selvitys. Asianosaista koskevasta selvityksestä, joka ei ole ollut käsitellyssä esillä tai sisällä käsiteltävänä olevan asian asiakirjoihin, hänelle on varattava tilaisuus lausua käsityksensä, jollei se ole ilmeisesti tarpeetonta.

Hakemusiassa päätös annetaan vesioikeuden huoneistossa julkipannussa ilmoituksessa mainittuna päivänä. Milloin asia on vähäinen ja vesioikeus katsoo sen mahdolliseksi, päätös voidaan antaa hakijalle hakemusta vesioikeudelle annettaessa ilmoitettavana aikana.

Kun hakemusiassa on toimitettu suullinen käsittely, johon on kutsuttu kaikki ne, joita asiassa annettava ratkaisu koskee, ja kun asian laatu ja laajuus sen sallivat, vesioikeuden päätös voidaan julistaa asianosaisille istunnon päätyttyä, ja sen tulee olla asianosaisten saatavissa ja yleisesti nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa viimeistään viidentenätoista päivänä julistamisen jälkeen. Jos päätöstä ei julisteta heti, se on annettava mahdollisimman pian käsittelyn päättymisen jälkeen vesioikeuden kansliassa.

27 §

Hakemusiassa vesioikeudessa asianosaiset saavat pitää kulunsa vahinkonaan.

Jos asianosainen perusteettomaksi tietämälleen väitteellä tai muulla tavoin tahallaan aiheuttomasti viivyttää hakemusasian käsittelyä niin, että siitä aiheutuu toiselle asianosaiselle kuluja, on tällä kuitenkin oikeus saada niistä korvaus. Asianosaisella on myös oikeus saada korvaus kuluistaan, milloin hänen on ollut tarpeen ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin osoittaakseen, että hänelle aiheutuu yrityksestä va-

hinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, taikka milloin kulujen korvaamiseen on muutoin erityistä syytä.

Milloin vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, vesioikeus voi määrätä tämän suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta myös hänen kuluistaan asiassa.

33 §

Riita-asia on vesioikeudessa pantava vireille vesioikeudelle toimitettavalla haastehakemuksella. Vaatimus, joka johtuu tämän lain tai aikaisemman vesioikeuslainsäädännön vastaisesta toimenpiteestä ja tarkoittaa tällaisen toimenpiteen kieltämistä, olojen ennalleen palauttamista tai luvottomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista, voidaan kuitenkin panna vireille myös hakemuksella.

Haastehakemuksessa on ilmoitettava kantajan yksilöity vaatimus, yksityiskohtaisesti ne seikat, joihin vaatimus perustuu, sekä mahdollisuuksien mukaan asiassa kuultavat todistajat ja mistä seikoista heitä aiotaan kuulla. Haastehakemuksessa on lisäksi ilmoitettava asianosaisten nimet ja osoitteet sekä yhteydenottoa varten tarpeelliset muut tiedot.

Haastehakemukseen on liitettävä ne asiakirjat, joihin kantajan vaatimus perustuu, ja ne kirjalliset todisteet, joihin kantaja vetoaa. Haastehakemusta ja sen liitteitä on annettava kaksi kappaletta. Vesioikeus voi kuitenkin sallia kartan, piirustuksen tai muun sellaisen asiakirjan, jonka jäljentäminen tuottaisi hankaluutta tai kohtuuttomia kustannuksia, annettavaksi yhtenä kappaleena.

34 §

Jos haastehakemuksessa on olennainen puutteellisuus taikka jos on ilmeistä, että haastehakemuksessa tarkoitettu asia ei kuulu vesioikeuden tutkittavaksi tai ei ole käsiteltävä riita-asiana, on asia haastehakemuksen yhteen kappaleeseen kirjoitettavalla vesioikeuden päätöksellä jätettävä tutkimatta.

Päätös on annettava kantajalle todisteellisesti tai lähetettävä hänen ilmoittamallaan osoitteella kirjatussa kirjeessä.

Mitä tässä pykälässä edellä säädetään, ei koske asiaa, joka 33 §:n 1 momentin nojalla on pantu vireille hakemuksella, eikä 11 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan riita-asiana käsiteltävää vaatimusta. Vesioikeus voi tarvittaessa määrätä, että tässä tarkoitettua hakemusta tai vaati-

musta on täydennettävä sellaisilla tiedoilla ja selvityksillä, jotka haastehakemuksen 33 §:n mukaisesti tulee sisältää tai jotka siihen on liitettävä. Mitä jäljempänä säädetään kanteen tiedoksiantamisesta vastapuolelle, koskee vastaavasti myös tällaisen hakemuksen tai vaatimuksen tiedoksiantamista.

Jos haastehakemus on puutteellinen, kantajaa on kehotettava määräajassa korjaamaan puute, jos korjaaminen on valmistelun jatkamiseksi tarpeellinen. Kantajalle on samalla ilmoitettava, millä tavoin haastehakemus on puutteellinen ja että kanne voidaan jättää tutkimatta tai hylätä, jos kantaja ei noudata kehotusta. Jos haastehakemusta tai sen liitteitä ei ole toimitettu riittävän useana kappaleena, kantajaa on kehotettava toimittamaan määräajassa puuttuvat kappaleet. Jos kantaja ei niitä toimita, vesioikeus huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä kantajan kustannuksella.

35 §

Jollei kannetta ole 34 §:n nojalla jätetty tutkimatta, vesioikeuden on annettava haaste ja huolehdittava haasteen ja haastehakemuksen tiedoksiantamisesta vastapuolelle siinä järjestyksessä, kuin tiedoksiantamisesta riita-asiaa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään. Liitteistä, jotka 33 §:n 3 momentin nojalla on sallittu annettaviksi oikeuteen yhtenä kappaleena, ei kuitenkaan tarvitse antaa jäljennöstä vastapuolelle, vaan haasteen yhteydessä on ilmoitettava, että ne ovat vesioikeuden virka-huoneistossa tai muussa vesioikeuden määräämässä paikassa nähtävinä. Muutoin on vastaavasti noudatettava, mitä 10 §:ssä säädetään.

Haasteessa vastapuolta kehoitetaan vastaamaan kanteeseen kirjallisesti ja vastauksessaan ilmoittamaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 10 §:ssä tarkoitetut seikat sekä toimittamaan vastauksensa vesioikeudelle vesioikeuden määräämässä ajassa haasteen tiedoksiannosta.

36 §

Vastaus ja ne asiakirjat, jotka vastaaja tahoo esittää vastauksensa tueksi, on annettava vesioikeuteen kaksin kappalein, jollei vastaajan, noudattamalla vastaavasti 33 §:n 3 momentin säännöksiä, sallita antaa joitakin asiakirjoja ainoastaan yhtenä kappaleena.

37 §

Vesioikeus voi jatkaa asian valmistelua kir-

jallisesti tai suullisesti, noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 5 luvussa riita-asian valmistelusta säädetään.

Vesioikeuden on valmistelussa huolehdittava siitä, että asianosaiset mainitsevat kaikki ne seikat, joihin he haluavat vedota, ja että luodaan edellytykset sille, että pääkäsittely voidaan toimittaa keskitetysti.

37 a §

Jos riita-asia koskee luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista tai muutoin yrityksen toteuttamista tai kunnossapitovelvollisuutta ja sen ratkaisu ilmeisesti vaikuttaisi muunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, vesioikeus voi, kantajaa kuultuaan, päättää asian tai sen osan käsittelyn jatkamisesta samaa kysymystä koskevana hakemusasiana, jossa kantajaa pidetään hakijana. Jos kantaja on edunmenetyksen kärsijä, oikeudenkäyntikuluista on soveltuvin osin voimassa, mitä 27 §:n 3 momentissa säädetään. Jos asia määrätään katselmustoimitukseen, on sen kustannuksista voimassa, mitä 21 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

38 §

Vesioikeus, vesioikeuden puheenjohtaja, jäsen tai sihteeri voi vesioikeuden määräyksestä suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu kertomus on liitettävä käsiteltävänä olevan asian kirjavihkoon.

39 §

Vesioikeus määrää, mitä suullisessa valmistelussa käsitellään ja keitä asianosaisia siihen kutsutaan. Vesioikeus huolehtii asianosaisten kutsumisesta valmisteluun siten kuin tiedoksiantamisesta riita-asioissa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään.

Kutsussa suullisen valmistelun istuntoon on ilmoitettava, minä päivänä ja kellonaikana ja missä istunto pidetään sekä mikä voi olla seurauksena siitä, että kutsuttava ei saavu istuntoon. Lisäksi kutsussa on ilmoitettava ne kysymykset, joita suullisessa valmistelussa on tarkoitus käsitellä.

39 a §

Jos jonkun on saavuttava suulliseen valmisteluun henkilökohtaisesti, hänet on kutsuttava sakon uhalla.

Suullinen valmistelu voidaan pitää, vaikka vastaaja tai kuultava on poissa.

Suullisessa valmistelussa ei saa antaa yksipuolista tuomiota.

39 b §

Asianosaiset voivat suullisessa valmistelussa viitata aikaisemmin antamiinsa kirjelmiin ja muuhun kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon. Tällöin kirjallisen aineiston sisältö on lyhyesti selostettava.

40 §

Kantajan pyynnöstä vesioikeus voi ilman pääkäsittelyä päättää ryhtymisestä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka vähentävät vahinkoja tai haittaa, ennen kuin kysymys sellaisista toimenpiteistä lopullisesti ratkaistaan. Edellytyksenä on, että kantaja asettaa lääninhallitukselle vakuuden niistä korvauksista, jotka hän on velvollinen suorittamaan toimenpiteiden johdosta.

Päätös, johon voidaan hakea erikseen muutosta, on voimassa heti, mutta sitä voidaan olosuhteiden mukaan muuttaa.

41 §

Kun valmistelu on päättynyt, asia siirretään pääkäsittelyyn. Asia tai sen osa voidaan kuitenkin pääkäsittelyä toimittamatta siirtää ratkaistavaksi esittelystä asiakirjojen perusteella vesioikeuden täysilukuisessa kokoonpanossa, jos:

- 1) asia on laadultaan sellainen, että sen ratkaiseminen ei edellytä suullista käsittelyä; tai
- 2) asianosaiset ilmoittavat, että heillä ei ole esitettävään suullista todistelua, ja he pyytävät asian ratkaisemista ilman suullista käsittelyä.

41 a §

Pääkäsittely pidetään vesioikeuden sijaintipaikkakunnalla tai, milloin asian käsittelystä siellä aiheutuisi asianosaisille tai muille istuntoon kutsuttaville huomattavaa hankaluutta tai asian selvittäminen tai muu erityinen syy sitä edellyttää, muussa soveliaassa paikassa.

Vesioikeus huolehtii asianosaisten kutsumisesta pääkäsittelyyn siten kuin tiedoksiannosta riita-asioissa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään. Kutsussa on ilmoitettava, minä päivänä ja kellonaikana ja missä pääkäsittely pidetään sekä mikä voi olla seurauksena siitä, että kutsuttava ei saavu istuntoon. Jos siihen

on aihetta, kutsussa on lisäksi ilmoitettava ne kysymykset, joita pääkäsittelyssä on tarkoitus käsitellä.

Vesioikeus voi suorittaa pääkäsittelyn yhteydessä katselmuksen. Katselmuksen aika ja paikka voidaan julkisesti kuuluttaa asianomaisissa kunnissa.

41 b §

Jos jonkun on saavuttava pääkäsittelyyn henkilökohtaisesti, hänet on kutsuttava sakon uhalla.

Pääkäsittely voidaan pitää, vaikka vastaaja tai kuultava on poissa.

Pääkäsittelyssä ei saa antaa yksipuolista tuomiota.

41 c §

Jos vesioikeus erityisestä syystä katsoo, että asia voidaan käsitellä pääkäsittelyssä valmistelua toimittamatta, vesioikeus voi kutsua asianosaiset suoraan pääkäsittelyyn.

41 d §

Pääkäsittely on suullinen. Asianosainen ei saa lukea eikä antaa vesioikeudelle kirjallista lausumaa taikka muutoinkaan esittää asiaa kirjallisesti.

Asianosainen saa kuitenkin lukea asiakirjasta vaatimuksensa sekä suorat viittaukset oikeuskäytäntöön, oikeuskirjallisuuteen sekä sellaisiin useita teknisiä ja numerotietoja sisältäviin asiakirjoihin, joita pelkästään suullisesti esitettyinä on vaikeata ymmärtää. Lisäksi hän saa käyttää kirjallista muistiinpanoa muistinsa tukemiseksi. Teknisten ja niihin rinnastettavien kysymysten selvittämiseksi saadaan lisäksi viitata kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon selostamalla lyhyesti viitatuilta osin niiden sisältö.

Pääkäsittelyssä on:

- 1) puheenjohtajan tai muun jäsenen lyhyesti selostettava, mistä asiassa on kysymys;
- 2) kantajan esitettävä vaatimuksensa ja niiden perusteet;
- 3) vastapuolen ilmoitettava, myöntääkö vai kiistääkö hän kanteen;
- 4) asianosaisten puolin ja toisin tarkemmin perusteltava kantaansa ja lausuttava toisten asianosaisten perustelujen johdosta;
- 5) otettava vastaan todistelu; sekä
- 6) asianosaisten esitettävä loppulausuntonsa.

41 e §

Pääkäsittelyä ei saa lykätä, elleivät tärkeät

syöttä sitä vaadi. Jos pääkäsittely lykätään, jatkokäsittelyn aika ja paikka on ilmoitettava lykkäyspäätöksessä tai myöhemmin erikseen. Jos pääkäsittely joudutaan lykkäämään, käsittelyä jatketaan siitä, mihin se jäi edellisen käsittelyn päättyessä.

Jos asian käsittelyyn osallistuu uusi jäsen, asiassa tulee toimittaa kuitenkin uusi pääkäsittely. Todistelua ei sellaisessa tapauksessa kuitenkaan tarvitse ottaa vastaan uudelleen, jos sitä asian selvittämiseksi ei ole pidettävä tarpeellisena. Todistelua ei tarvitse ottaa vastaan uudelleen myöskään silloin, kun se asian laatu ja vastaanotettava todistelu huomioon ottaen aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia tai olennaista haittaa.

41 f §

Vesioikeuden pääasiantarkkaisu riita-asiassa on tuomio. Muu ratkaisu on päätös. Silloin kun asiassa on toimitettu pääkäsittely, tuomiossa saadaan ottaa huomioon vain se oikeudenkäyntiaineisto, joka on esitetty pääkäsittelyssä ja katselmuksessa. Siltä osin kuin asia ratkaistaan asiakirjojen perusteella, huomioon saadaan ottaa asiakirjoihin sisältyvä oikeudenkäyntiaineisto.

Milloin asian laatu ja laajuus sen sallivat, vesioikeuden tuomio voidaan julistaa asianosaisille pääkäsittelyn päättyttyä, ja sen tulee olla asianosaisten saatavissa ja yleisesti nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa viimeistään viidentenätoista päivänä julistamisen jälkeen. Jos tuomiota ei julisteta heti, se on annettava mahdollisimman pian käsittelyn päättymisen jälkeen.

42 §

Milloin riita-asia koskee laitteen tai rakennelman poistamista taikka toimenpiteen kieltämistä, mutta hakemus luvan saamiseksi laitteen tai rakennelman pysyttämiseen tai toimenpiteen suorittamiseen on pantu vireille, ei riita-asiaa saa ratkaista, ennen kuin luvan myöntämistä koskeva asia on vesioikeudessa päätetty.

42 a §

Mikäli tässä laissa tai sen nojalla ei muuta säädetä tai määrätä, on oikeudenkäynnissä riita-asioissa noudatettava soveltuvin osin niitä säännöksiä, jotka ovat voimassa käräjäoikeuden osalta.

Vesioikeus voi myöntää asianosaiselle hänen pyynnöstään oikeuden todistajien kuulustuttamiseen käräjäoikeudessa.

Todistajalle ja asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta on voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 9 §:ssä säädetään.

45 §

Vesioikeuden on määrättävä suullista käsittelyä varten pidettävän istunnon aika ja paikka sekä kutsuttava istuntoon syyttäjä ja asianomistaja vähintään neljatoista päivää sitä ennen lähetetyllä kirjatulla kirjeellä. Käsittelyn aika ja paikka on samalla tavoin ilmoitettava 21 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle.

46 §

Jos asianomistaja tahtoo vesioikeudessa ajaa syytettä asiassa, jota virallinen syyttäjä ei ole ilmoittanut syytteeseen pantavaksi, on hänen toimitettava vesioikeudelle syytekirjelmä, niin kuin haastehakemuksesta riita-asioissa säädetään. Vesioikeuden on viivytyksettä ilmoitettava syytekirjelmästä syyttäjälle. Mikäli syyttäjä ilmoittaa, ettei hän tee syytettä, on vesioikeuden määrättävä asia otettavaksi suulliseen käsittelyyn taikka sitä ennen toimitettavaksi kirjelmien vaihto, jolloin on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä 35 §:ssä ja 36 §:n 1 momentissa säädetään.

47 §

Vesioikeus voi tässä luvussa tarkoitettussa rikosasiassa määrätä poliisitutkinnan toimitettavaksi taikka, milloin tutkinta on toimitettu, sitä määräämissään kohdin täydennettäväksi. Vesioikeus voi tarvittaessa toimittaa katselmuksen tai määrätä puheenjohtajan, jäsenen tai sihteerin toimittamaan paikalla tarkastuksen.

48 §

Rikosasiaa käsiteltäessä on muutoin soveltuvin osin noudatettava, mitä riita-asian pääkäsittelystä vesioikeudessa 41 a—41 e §:ssä säädetään.

Rikosasian ratkaisu on tuomio. Tuomion antamiseen ja julistamiseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä hakemusasiassa annettavasta päätöksestä 23 ja 25 §:ssä säädetään. Luvun

25 §:n säännöksiä päätöksen asettamisesta nähtäväksi ja jäljennöksen toimittamisesta viranomaisille ja asianomaisiin kuntiin ei kuitenkaan ole noudatettava.

Asianomistajalle annetaan ilman hänen pyyntöään tuomio ainoastaan, jos hän ajaa syytettyä rikoksesta, jota hän ei ole syytteenpanoa varten ilmoittanut syyttäjälle.

49 §

Kun vesioikeuteen valitetaan ympäristönsuojelulautakunnan 20 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa tekemästä päätöksestä tai ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä taikka sellaisesta toimenpiteestä, josta 21 luvun 7 §:ssä säädetään, on valitusasian käsittelystä soveltuvin osin voimassa, mitä hakemusasiasta säädetään. Ojitustoimitusta tai 21 luvun 7 §:ssä tarkoitettua toimenpidettä koskeva valitus on pidettävä vesioikeudessa nähtävänä kolmekymmentä päivää valitusajan päättymisestä lukien, jona aikana valitukseen voidaan kirjallisesti vastata.

Kun ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä on valitettu, vesioikeuden on valitusasian käsittelyä varten tilattava ojitustoimituksessa kertyneet asiakirjat. Jos asiakirjoista käy ilmi, että valittajalla on asian aikaisemmassa käsittelyssä ollut vastapuoli tai vastapuolia, vesioikeuden tulee erikseen varata näille tilaisuus antaa vastauskirjelmänsä vesioikeuteen, mikäli se ei asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella ole ilmeisen tarpeeton.

Valitusasian oikeudenkäyntikuluista on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään.

Virka-apuasiat

50 §

Virka-apuasioista säädetään 21 luvussa.

Virka-apuasioden käsittelyssä noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään hakemusasioiden käsittelystä. Oikeudenkäyntikulujen korvaamisessa virka-apuasioissa noudatetaan kuitenkin soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta riita-asioissa.

Erinäisiä säännöksiä

51 §

Niissä tapauksissa, joissa oikeudenkäyntiä

koskevasta väitteestä on yleisen oikeudenkäyntijärjestyksen mukaan annettava eri päätös, jää kuitenkin vesioikeuden harkittavaksi, onko päätös annettava.

Äänestämiseen vesioikeudessa sovelletaan oikeudenkäymiskaaren 23 luvun äänestämistä koskevia säännöksiä.

17 luku

Muutoksenhaku

1 §

Vesioikeuden ratkaisuun saadaan, jollei toisin ole säädetty, hakea muutosta vesiylöikeudelta valittamalla.

— — — — —
Mitä tässä luvussa säädetään vesioikeuden tai vesiylöikeuden päätöksestä, koskee vastavasti myös tuomiota.

2 §

Jos vesioikeus katsoo, että vastapuolelle tai muille asianosaisille on varattava tilaisuus vastata valitukseen, on näille annettava tieto valituksesta ja ilmoitettava, missä valituskirjat ovat nähtävinä sekä missä ajassa ja minne vastauskirjelmä on annettava. Valittamisesta on myös ilmoitettava niille viranomaisille, joille 16 luvun säännösten mukaan lähetetään jäljennös valituksenalaisesta päätöksestä.

20 luku

Ympäristönsuojelulautakunta

6 §

— — — — —
Ympäristönsuojelulautakunnan tässä tarkoitettuun päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla vesioikeuteen. Vesioikeudelle osoitettu valituskirjelmä, josta ilmenee valituksenalainen päätös, on 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta sanottua päivää mukaan lukematta toimitettava ympäristönsuojelulautakunnalle. Valitusasiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävinä vastauskirjelmien antoa varten kolmekymmentä päivää viimeiseksi tiedon saaneen asianosaisen valitusajan tai julkipanon jälkeen annetun päätöksen antopäivästä lasketun valitusajan loppumisesta lukien. Ympäristönsuojelulautakunnan tulee ilmoittaa kirjeellä muille asianosaisille valitusten

saapumisesta, nähtävänäpidosta ja vastauksien antoajasta. Nähtävilläolajan jälkeen ympäristönsuojelulautakunnan on toimitettava valitusasiakirjat, vastauskirjelmät, valituksenalainen päätös sekä päätökseen liittyvät asiakirjat viipymättä vesioikeudelle. Ympäristönsuojelulautakunta voi liittää asiakirjoihin lisäselvityksen ja oman lausuntonsa, jos se katsoo ne tarpeelliseksi vesioikeuskäsittelyä varten.

21 luku

Erityisiä määräyksiä

6 §

Vesioikeuden riita-asiassa antama tuomio pannaan täytäntöön niin kuin käräjäoikeuden tuomio riita-asiassa. Mitä edellä on sanottu, koskee soveltuvin osin myös vesioikeuden hakemus- ja valitusasioissa antamaa päätöstä sekä ojitustoimituksessa tehtyä ja ympäristönsuojelulautakunnan lainvoiman saanutta päätöstä.

Vesioikeuden rikosasiassa antaman tuomion täytäntöönpanosta on voimassa, mitä käräjäoikeuden tuomion täytäntöönpanosta rikosasioissa säädetään.

Vesiylioikeuden ratkaisu pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään. Milloin kuitenkin vesiylioikeuden ratkaisu koskee toimenpidettä,

jonka toteuttaminen sillä tavoin muuttaa valitsevia oloja, että muutoksen hakeminen ratkaisuun olennaiselta osalta menettäisi sen johdosta pääasiallisen merkityksensä, vesiylioikeus voi ratkaisussaan osittain tai kokonaan kieltää täytäntöönpanon ennen kuin ratkaisu on saanut lainvoiman.

Milloin syytä on, korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi muutoksenhakuasian ollessa sen käsiteltävänä määrätä, ettei vesiylioikeuden ratkaisua saada ennen sanotun asian ratkaisemista panna täytäntöön tai sen täytäntöönpanoa jatkaa taikka että annettu täytäntöönpanokielto lakkaa olemasta voimassa.

9 §

Todistajan ja asiantuntijan oikeudesta saada korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä samoin kuin sanotun korvauksen maksamisesta sekä asianosaisen velvoittamisesta suorittamaan valtiolle sen varoista maksettu korvaus on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään. Hakemusasiassa viran puolesta kutsutulle todistajalle ja asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta vastaa kuitenkin hakija, jollei ole erityistä syytä määrätä korvausvelvollisuudesta toisin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Heikki Haavisto*

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 16 luvun 15 §, *muutetaan* 14 luvun 8 §, 15 luvun 2 §:n 2 momentti, 13 § ja 14 §:n 2 ja 4 momentti, 16 luvun 2 ja 3 §, 10 §:n 3 momentti, 13, 16 ja 18 §, 20 §:n 3 momentti, 25 §:n 1 momentti, 27 ja 33—35 §, 36 §:n 1 momentti, 37—42 §, 45 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 momentti sekä 47—49 §, 17 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 1 momentti, 20 luvun 6 §:n 2 momentti, 21 luvun 6 § sekä 9 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 14 luvun 8 § ja 16 luvun 25 §:n 1 momentti 11 päivänä lokakuuta 1963 annetussa laissa (453/63), 15 luvun 2 §:n 2 momentti ja 14 §:n 2 ja 4 momentti, 16 luvun 18 ja 27 § sekä 49 §:n 1 momentti, 17 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 1 momentti sekä 20 luvun 6 §:n 2 momentti 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (467/87), 16 luvun 13, 33 ja 34 § sekä 21 luvun 6 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, 16 luvun 49 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 11 päivänä lokakuuta 1963 annetulla lailla ja 21 luvun 9 §:n 3 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetussa laissa (705/93),

lisätään 15 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla ja 16 päivänä joulukuuta 1983 annetulla lailla (979/83), uusi 4 ja 5 momentti, 16 lukuun uusi 13 a ja 13 b §, luvun 25 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 11 päivänä lokakuuta 1963 annetulla lailla ja 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetulla lailla (646/92), uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti, siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, sekä lukuun uusi 37 a, 39 a, 41 a, 41 b, 41 c, 41 d, 41 e ja 41 f § sekä rikosasioita koskevan väliotsikon edelle uusi 42 a § sekä uusi 50 ja 51 § sekä kahden viimeksi mainitun pykälän edelle uudet väliotsikot sekä 17 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 30 päivänä huhtikuuta 1987 ja 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetuilla laeilla, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 luku

Menettelyä koskevia yleisiä säännöksiä

8 §

Tämän lain mukaan vesioikeudelle ja vesiylivoikeudelle annettavat asiakirjat voidaan lähettää postitse tai lähetin välityksellä soveltuvin osin noudattaen mitä asiakirjain lähettämisestä 26 päivänä helmikuuta 1954 annetussa laissa (74/54) on säädetty.

8 §

Tämän lain mukaan vesioikeudelle ja vesiylivoikeudelle annettavat asiakirjat voidaan lähettää postitse tai lähetin välityksellä *noudattaen soveltuvin osin eräiden* asiakirjain lähettämisestä *tuomioistuimille* annetun lain (248/65) säännöksiä.

15 luku

Vesituomioistuimet

2 §

Vesioikeus on tuomionvoipa, kun siinä on läsnä puheenjohtajana toimiva vesioikeustuomari sekä työjärjestyksessä määrätty määrä jäseniä, vähintään kaksi. Työjärjestyksessä an-

Vesioikeus on *päätösvaltainen*, kun siinä on läsnä puheenjohtajana toimiva vesioikeustuomari sekä *asetuksessa säädetty* määrä jäseniä, vähintään kaksi. *Asetuksessa* annetaan tarkem-

Voimassa oleva laki

netaan tarkemmat määräykset vesioikeusinsinöörien ja vesioikeuslimnologien osallistumisesta asioiden käsittelyyn niiden laadusta riippuen sekä tarvittavat muut määräykset asioiden käsittelystä ja vesioikeuden toiminnasta.

Ehdotus

mat säännökset vesioikeusinsinöörien ja vesioikeuslimnologien osallistumisesta lainkäyttöasioiden käsittelyyn niiden laadusta riippuen. Tarvittavat muut määräykset asioiden käsittelystä ja vesioikeuden toiminnasta annetaan työjärjestyksessä.

Kun on kysymys 16 luvun 2 ja 3 §:ssä, 10 §:n 3 momentissa, 33 §:n 3 momentissa, 34, 35, 37 ja 39 §:ssä, 45 §:n 2 momentissa sekä 46 ja 47 §:ssä sekä 17 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettusta tai muusta niihin verrattavasta käsittelyn valmistelemista tarkoittavasta toimenpiteestä, vesioikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on vain vesioikeuden puheenjohtaja tai työjärjestyksessä määrätyn mukaisesti muu jäsen, jonka tulee ennen tässä momentissa tarkoitettua päätöksen tai toimenpiteen tekemistä tarvittaessa neuvotella muiden vesioikeuden jäsenten kanssa.

Edellä 4 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä momentissa säädetyllä tavalla voi työjärjestyksessä määrätyn mukaisesti päättää vesioikeudessa sihteeri.

13 §

Mikäli tässä laissa tai sen nojalla ei ole muuta määrätty, on vesioikeuteen ja sen oikeudenkäyntiin siinä sovellettava, mitä yleisten alioikeuksien kohdalta on voimassa. Niissä tapauksissa, joissa oikeudenkäyntiä koskevasta väitteestä on yleisen oikeudenkäyntijärjestyksen mukaan annettava eri päätös, jää kuitenkin vesioikeuden harkittavaksi, onko eri päätös annettava.

Äänestyksestä vesioikeudessa on voimassa, mitä äänestyksestä monijäsenisessä tuomioistuimessa on säädetty.

14 §

Vesiylioikeudessa on puheenjohtajana vesiyliuomari ja muina jäseninä tarpeellinen määrä vesiylioikeudenneuvoksia. Vesiylioikeudenneuvoksista osan tulee olla lainoppineita, osan edustaa tekniikan alan sekä osan luonnontalouden asiantuntemusta. Vesiylioikeus on tuomionvoipa, kun siinä on läsnä puheenjohtaja sekä työjärjestyksessä määrätty määrä vesiylioikeudenneuvoksia, vähintään kaksi. Työjärjestyksessä määrätään lainoppineiden ja eri alojen asiantuntemusta edustavien vesiylio-

13 §

Mikäli tässä laissa tai sen nojalla ei muuta säädetä tai määrätä, on vesioikeuteen soveltuvin osin sovellettava käräjäoikeutta koskevia säännöksiä.

14 §

Vesiylioikeudessa on puheenjohtajana vesiyliuomari ja muina jäseninä tarpeellinen määrä vesiylioikeudenneuvoksia. Vesiylioikeudenneuvoksista osan tulee olla lainoppineita, osan edustaa tekniikan alan sekä osan luonnontalouden asiantuntemusta. Vesiylioikeus on päätösvaltainen, kun siinä on läsnä puheenjohtaja sekä asetuksessa säädetty määrä vesiylioikeudenneuvoksia, vähintään kaksi. Asetuksessa säädetään lainoppineiden ja eri alojen asiantuntemusta edustavien vesiylioikeudenneuvosten

Voimassa oleva laki

keudenneuvosten osallistumisesta asioiden käsittelyyn niiden laadusta riippuen.

Vesiylioikeus voi, sen mukaan kuin työjärjestyksessä määrätään, toimia kahtena tai useampana jaostona. Vesiylioikeuden toimiessa jaostoihin jakautuneena jaoston puheenjohtajana toimii vesiyliuomari tai lainoppinut vesiylioikeudenneuvos.

Ehdotus

osallistumisesta asioiden käsittelyyn niiden laadusta riippuen.

Vesiylioikeus voi, sen mukaan kuin *asetuksessa säädetään*, toimia kahtena tai useampana jaostona. Vesiylioikeuden toimiessa jaostoihin jakautuneena jaoston puheenjohtajana toimii vesiyliuomari tai lainoppinut vesiylioikeudenneuvos.

16 luku

Vesiasioiden käsittely vesioikeudessa

2 §

Jos hakemuksessa tarkoitettu asia ilmeisesti ei kuulu vesioikeuden käsiteltäväksi, on hakemus enempiin toimenpiteisiin ryhtymättä vesioikeustuomarin päätöksellä jätettävä tutkimatta.

3 §

Mikäli vesioikeustuomari, ennen kuin vesioikeus on käsitellyt asiaa, katsoo hakemukseen liitetyn selvityksen puutteelliseksi tai erityisen lisäselvityksen tarpeelliseksi taikka jos hakemusasiakirjoja tarvitaan useampia kuin kolme, on hakijalle määrättävä aika hakemuksen täydentämiseen uhalla, että asia muutoin jätetään sikseen.

2 §

Jos hakemuksessa tarkoitettu asia ilmeisesti ei kuulu vesioikeuden käsiteltäväksi, on hakemus enempiin toimenpiteisiin ryhtymättä *vesioikeuden* päätöksellä jätettävä tutkimatta.

3 §

Jos hakemukseen liitetty selvitys on puutteellinen tai erityistä lisäselvitystä on pidettävä tarpeellisenä, hakijalle on määrättävä aika hakemuksen täydentämiseen uhalla, että asia muutoin voidaan jättää sikseen. Jos hakija ei ole toimittanut hakemusasiakirjoja riittävän useana kappaleena, hakijaa on kehotettava toimittamaan määräjassa puuttuvat kappaleet. Jos hakija ei niitä toimita, vesioikeus huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä hakijan kustannuksella. Jos kysymyksessä on vaikeasti jäljennettävissä oleva kartta tai piirros taikka muu asiakirja, vesioikeuden ei tarvitse sitä jäljentää. Tällöin asianosaiselle, jolle vesioikeuteen toimitetut asiakirjat muutoin annetaan tiedoksi, on ilmoitettava, että asiakirjaa pidetään asianosaisen nähtävänä vesioikeuden kansliassa.

10 §

Vesioikeustuomari voi tarvittaessa pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa.

Vesioikeus voi tarvittaessa pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa.

13 §

Kirjelmien vaihdon päätyttyä on toimitettava suullinen käsittely, jollei hakemusasiasa ole merkitykseltään vähäinen tai muuten laadultaan sellainen, ettei suullisen käsittelyn toimitaminen muistutusten ja vaatimusten tutkimi-

13 §

Hakemusasiasa tai sen osassa on pidettävä suullinen käsittely, jos asiassa on otettava vastaan suullista todistelua tai asian selvittäminen sitä muusta syystä vaatii. Asian suullisessa käsittelyssä on soveltuvin

Voimassa oleva laki

seksi tai muusta syystä ole tarpeen. Erityisestä syystä vesioikeus voi kirjelmien vaihdon tai suullisen käsittelyn jälkeen määrätä, että hakemus on käsiteltävä tämän luvun 5 §:n mukaisesti katselmustoimituksessa.

Kutsu suulliseen käsittelyyn on annettava tiedoksi hakijalle ja muille asianosaisille sillä tavoin, kuin tämän luvun 7 §:n 1 momentissa ja 8 §:ssä on hakemuksen tiedoksiantamisesta säädetty.

Sellaisissa tapauksissa, joita tarkoitetaan tämän luvun 9 §:ssä, vesioikeus voi ilman julkista kuulutusta antaa suullisesta käsittelystä tiedon kirjatussa kirjeessä tai muulla tavoin todisteellisesti erikseen kullekin asianosaiselle.

15 §

Suullinen käsittely pidetään vesioikeuden sijaintipaikalla tai, milloin asian käsittelystä siellä aiheutuisi asianosaisille tai muille istuntoon kutsuttaville huomattavaa hankaluutta taikka asian selvittäminen tahi muu erityinen syy sitä edellyttää, muussa soveliaassa paikassa.

Suullista käsittelyä alkoon lykkätkö, elleivät tärkeät syyt sitä vaadi. Jatketun käsittelyn aika ja paikka on ilmoitettava lykkäyspäätöksessä.

16 §

Suullisessa käsittelyssä on tehdyt muistutukset ja vaatimukset tutkittava. Hakija ja muut asianosaiset saavat suullisessa käsittelyssä kuulustuttaa todistajia ja esittää muuta näyttöä, jota he tahtovat asiassa käyttää, noudattaen, mitä todistelusta yleisissä tuomioistuimissa on säädet-

Ehdotus

osin noudatettava, mitä pääkäsittelystä riita-asioissa vesioikeudessa säädetään 41 a §:n 1 momentissa, 41 b ja 41 d §:ssä, 41 e §:n 1 momentissa sekä 42 a §:ssä.

13 a §

Erityisestä syystä vesioikeus voi kirjelmien vaihdon tai suullisen käsittelyn jälkeen määrätä, että hakemus on käsiteltävä 5 §:n mukaisesti katselmustoimituksessa.

13 b §

Suulliseen käsittelyyn on kutsuttava hakija, muistutusten ja vaatimusten tekijät sekä 8 §:ssä tarkoitetut viranomaiset. Kutsu on annettava tiedoksi vähintään neljätoista päivää ennen käsittelyä kirjeessä tai muuten todisteellisesti.

Jos hakemusasia tai sen suullisessa käsittelyssä käsiteltävä osa koskee ainoastaan tiettyjä asianosaisia vaikuttamatta muiden oikeuteen tai yleiseen etuun, vesioikeus voi antaa suullisesta käsittelystä tiedon näille asianosaisille.

15 §

(Kumotaan)

16 §

Hakija ja muut asianosaiset saavat suullisessa käsittelyssä kuulustuttaa todistajia ja esittää muuta näyttöä, jota he tahtovat asiassa käyttää, noudattaen, mitä todistelusta yleisissä tuomioistuimissa säädetään. Vesioikeus voi myös myöntää asianosaiselle hänen pyynnöstään oi-

Voimassa oleva laki

ty. Vesioikeus voi myös myöntää asianosaiselle hänen pyynnöstään oikeuden todistajien kuulustuttamiseen yleisessä alioikeudessa.

18 §

Jos vesioikeus havaitsee katselmustoimituksen puutteelliseksi, se voi määrätä pidettäväksi uuden tai täydentävän toimituksen.

20 §

Vesioikeuden puheenjohtaja, jäsen tai sihteeri voi *vesioikeuden määräyksestä* suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu kertomus on liitettävä käsiteltävänä olevan asian kirjavihkoon.

Milloin hakemuksessa on toimitettu suullinen käsittely ja asian laatu ja laajuus sen sallivat, vesioikeuden päätös voidaan julistaa asianosaisille suullisen käsittelyn päätyttyä, ja sen tulee olla asianosaisten saatavissa ja yleisesti nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa viimeistään viidentenätoista päivänä julistamisen jälkeen. Muussa tapauksessa päätös annetaan vesioikeuden huoneistossa julkipannussa ilmoituksessa mainittuna päivänä. Milloin asia on vähäinen ja vesioikeustuomari katsoo sen mahdolliseksi, päätös voidaan antaa hakijalle hakemusta vesioikeudelle annettaessa ilmoitettavana aikana.

Ehdotus

keuden todistajien kuulustuttamiseen *käräjäoikeudessa*.

18 §

Jos vesioikeus havaitsee *18 luvussa tarkoitetun* katselmustoimituksen puutteelliseksi, se voi määrätä pidettäväksi uuden tai täydentävän toimituksen.

25 §

Jollei 13 §:stä muuta johdu, vesioikeus ratkaisee hakemusasian asiakirjojen perusteella esittelystä. Vesioikeuden päätöksessä hakemusasiassa saadaan ottaa huomioon asiaan vaikuttava saatavissa oleva selvitys. Asianosaista koskevasta selvityksestä, joka ei ole ollut käsittelyssä esillä tai sisälly käsiteltävänä olevan asian asiakirjoihin, hänelle on varattava tilaisuus lausua käsityksensä, jollei se ole ilmeisesti tarpeetonta.

Hakemusasiassa päätös annetaan vesioikeuden huoneistossa julkipannussa ilmoituksessa mainittuna päivänä. Milloin asia on vähäinen ja vesioikeus katsoo sen mahdolliseksi, päätös voidaan antaa hakijalle hakemusta vesioikeudelle annettaessa ilmoitettavana aikana.

Kun hakemusasiassa on toimitettu suullinen käsittely, johon on kutsuttu kaikki ne, joita asiassa annettava ratkaisu koskee, ja kun asian laatu ja laajuus sen sallivat, vesioikeuden päätös voidaan julistaa asianosaisille *istunnon* päätyttyä, ja sen tulee olla asianosaisten saatavissa ja yleisesti nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa viimeistään viidentenätoista päivänä julistamisen jälkeen. Jos päätöstä ei julisteta heti, se on annettava mahdollisimman pian käsittelyn päättymisen jälkeen vesioikeuden kansliassa.

Voimassa oleva laki

27 §

Jos asianosainen perusteettomaksi tietämälään väitteellä tai muulla tavoin tahallaan aiheuttomasti viivyyttää hakemusasian käsittelyä niin, että siitä aiheutuu toiselle asianosaiselle kuluja, on tällä oikeus saada niistä korvaus. Asianosaisella on myös oikeus saada korvaus kuluistaan, milloin hänen on ollut tarpeen ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin osoittaakseen, että hänelle aiheutuu yrityksestä vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, taikka milloin kulujen korvaamiseen on muutoin erityistä syytä.

Milloin vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, vesioikeus voi määrätä tämän suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta myös hänen kuluistaan asiassa.

33 §

Riita-asia on vesioikeudessa pantava vireille vesioikeudelle annettavalla kannekirjelmällä. Vaatimus, joka johtuu tämän lain tai aikaisemman vesioikeuslainsäädännön vastaisesta toimenpiteestä ja tarkoittaa tällaisen toimenpiteen kieltämistä, olojen ennalleen palauttamista tai luvottomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista, voidaan kuitenkin panna vireille myös hakemuksella.

Kannekirjelmän tulee sisältää, paitsi kantajan ja vastaajan nimeä ja osoitetta, kantajan vaatimukset ja ne seikat, joihin hän perustaa vaatimuksensa. Kirjelmään on liitettävä ne asiakirjat, jotka kantaja haluaa esittää kanteensa selvittämiseksi.

Kannekirjelmää ja sen liitteitä on annettava kaksi kappaletta. Vesioikeustuomari voi kuitenkin sallia kartan, piirustuksen tai muun sellaisen asiakirjan, jonka jäljentäminen tuottaisi hankaluutta tai kohtuuttomia kustannuksia, annettavaksi yhtenä kappaleena.

34 §

Jos kannekirjelmässä on olennainen puutteellisuus tai tämän luvun 33 §:n 3 momentin

Ehdotus

27 §

Hakemusiassa vesioikeudessa asianosaiset saavat pitää kulusa vahinkonaan.

Jos asianosainen perusteettomaksi tietämälään väitteellä tai muulla tavoin tahallaan aiheuttomasti viivyyttää hakemusasian käsittelyä niin, että siitä aiheutuu toiselle asianosaiselle kuluja, on tällä *kuitenkin* oikeus saada niistä korvaus. Asianosaisella on myös oikeus saada korvaus kuluistaan, milloin hänen on ollut tarpeen ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin osoittaakseen, että hänelle aiheutuu yrityksestä vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, taikka milloin kulujen korvaamiseen on muutoin erityistä syytä.

Milloin vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, vesioikeus voi määrätä tämän suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta myös hänen kuluistaan asiassa.

33 §

Riita-asia on vesioikeudessa pantava vireille vesioikeudelle *toimitettavalla haastehakemuksella*. Vaatimus, joka johtuu tämän lain tai aikaisemman vesioikeuslainsäädännön vastaisesta toimenpiteestä ja tarkoittaa tällaisen toimenpiteen kieltämistä, olojen ennalleen palauttamista tai luvottomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon korvaamista, voidaan kuitenkin panna vireille myös hakemuksella.

Haastehakemuksessa on ilmoitettava kantajan yksilöity vaatimus, yksityiskohtaisesti ne seikat, joihin vaatimus perustuu, sekä mahdollisuuksien mukaan asiassa kuultavat todistajat ja mistä seikoista heitä aiotaan kuulla. Haastehakemuksessa on lisäksi ilmoitettava asianosaisten nimet ja osoitteet sekä yhteydenottoa varten tarpeelliset muut tiedot.

Haastehakemukseen on liitettävä ne asiakirjat, joihin kantajan vaatimus perustuu, ja ne kirjalliset todisteet, joihin kantaja vetoaa. Haastehakemusta ja sen liitteitä on annettava kaksi kappaletta. Vesioikeus voi kuitenkin sallia kartan, piirustuksen tai muun sellaisen asiakirjan, jonka jäljentäminen tuottaisi hankaluutta tai kohtuuttomia kustannuksia, annettavaksi yhtenä kappaleena.

34 §

Jos haastehakemuksessa on olennainen puutteellisuus taikka jos on ilmeistä, että haasteha-

Voimassa oleva laki

säännöksiä ei ole noudatettu taikka jos on ilmeistä, että kirjelmässä tarkoitettu asia ei kuulu vesioikeuden tutkittavaksi tai ei ole käsiteltävä riita-asiana, on asia kannekirjelmän yhteen kappaleeseen kirjoitettavalla vesioikeustuomarin päätöksellä jätettävä tutkimatta.

Päätös on annettava kantajalle todisteellisesti tai lähetettävä hänen ilmoittamallaan osoitteella kirjatussa kirjeessä.

Mitä tässä pykälässä edellä on sanottu, ei koske asiaa, joka tämän luvun 33 §:n 1 momentin nojalla on pantu vireille hakemuksella, eikä 11 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan riita-asiana käsiteltävää vaatimusta. Vesioikeus voi tarvittaessa määrätä, että tässä tarkoitettua hakemusta tai vaatimusta on täydennettävä sellaisilla tiedoilla ja selvityksillä, jotka kannekirjelmän 33 §:n mukaisesti tulee sisältää tai jotka siihen on liitettävä. Mitä jäljempänä säädetään kanteen tiedoksiantamisesta vastapuolelle, koskee vastaavasti myös tällaisen hakemuksen tai vaatimuksen tiedoksiantamista.

35 §

Jollei kannetta ole tämän luvun 34 §:n nojalla jätetty tutkimatta, vesioikeustuomarin on kannekirjelmän yhteen kappaleeseen liitettävällä tiedoksiantopäätöksellä velvoitettava kantaja antamaan kanteesta ja tiedoksiantopäätöksestä tieto vastapuolelle siinä järjestyksessä, kuin haasteen tiedoksiantamisesta on säädetty. Liitteistä, jotka tämän luvun 33 §:n 3 momentin nojalla on sallittu annettaviksi oikeuteen yhtenä kappaleena, ei kuitenkaan tarvitse antaa jäljennöstä vastapuolelle, vaan tiedoksiantopäätöksessä on ilmoitettava, että ne ovat vesioikeuden virkahuoneistossa nähtävänä. Muutoin on vastaavasti noudatettava, mitä tämän luvun 10 §:ssä on säädetty.

Ehdotus

kemuksessa tarkoitettu asia ei kuulu vesioikeuden tutkittavaksi tai ei ole käsiteltävä riita-asiana, on asia haastehakemuksen yhteen kappaleeseen kirjoitettavalla vesioikeuden päätöksellä jätettävä tutkimatta.

Päätös on annettava kantajalle todisteellisesti tai lähetettävä hänen ilmoittamallaan osoitteella kirjatussa kirjeessä.

Mitä tässä pykälässä edellä säädetään, ei koske asiaa, joka 33 §:n 1 momentin nojalla on pantu vireille hakemuksella, eikä 11 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan riita-asiana käsiteltävää vaatimusta. Vesioikeus voi tarvittaessa määrätä, että tässä tarkoitettua hakemusta tai vaatimusta on täydennettävä sellaisilla tiedoilla ja selvityksillä, jotka haastehakemuksen 33 §:n mukaisesti tulee sisältää tai jotka siihen on liitettävä. Mitä jäljempänä säädetään kanteen tiedoksiantamisesta vastapuolelle, koskee vastaavasti myös tällaisen hakemuksen tai vaatimuksen tiedoksiantamista.

Jos haastehakemus on puutteellinen, kantajaa on kehotettava määräajassa korjaamaan puute, jos korjaaminen on valmistelun jatkamiseksi tarpeellinen. Kantajalle on samalla ilmoitettava, millä tavoin haastehakemus on puutteellinen ja että kanne voidaan jättää tutkimatta tai hylätä, jos kantaja ei noudata kehotusta. Jos haastehakemusta tai sen liitteitä ei ole toimitettu riittävänä kappaleena, kantajaa on kehotettava toimittamaan määräajassa puuttuvat kappaleet. Jos kantaja ei niitä toimita, vesioikeus huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä kantajan kustannuksella.

35 §

Jollei kannetta ole 34 §:n nojalla jätetty tutkimatta, vesioikeuden on annettava haaste ja huolehdittava haasteen ja haastehakemuksen tiedoksiantamisesta vastapuolelle siinä järjestyksessä, kuin tiedoksiantamisesta riita-asiaa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään. Liitteistä, jotka 33 §:n 3 momentin nojalla on sallittu annettaviksi oikeuteen yhtenä kappaleena, ei kuitenkaan tarvitse antaa jäljennöstä vastapuolelle, vaan haasteen yhteydessä on ilmoitettava, että ne ovat vesioikeuden virkahuoneistossa tai muussa vesioikeuden määräämässä paikassa nähtävänä. Muutoin on vastaavasti noudatettava, mitä 10 §:ssä säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

36 §

Vastinekirjelmä ja ne asiakirjat, jotka vastaaja tahtoo esittää vastineensa tueksi, on annettava vesioikeuteen kaksin kappalein, jollei vastaajan, noudattamalla vastaavasti *tämän luvun 33 §:n 3 momentin säännöksiä*, sallita antaa joitakin asiakirjoja ainoastaan yhtenä kappaleena.

37 §

Väitteet oikeudenkäynnin laillisuutta vastaan on tehtävä ennen kuin vastaaja ryhtyy vastamaan pääasiaan. Myöhemmin tehtyä väitettä älköön otettako tutkittavaksi, ellei se koske sellaista seikkaa, jonka oikeus on velvollinen ottamaan huomioon, vaikka väitettä ei tehtäisikään.

38 §

Vesioikeustuomari voi, milloin siihen on syytä, antaa asianosaisille tilaisuuden uuteen kirjelmien vaihtoon määräajassa noudattamalla soveltuvin kohdin, mitä edellä kanne- ja vastinekirjelmästä on säädetty.

Haasteessa vastapuolta kehotetaan vastaamaan kanteeseen kirjallisesti ja vastauksessaan ilmoittamaan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 10 §:ssä tarkoitetut seikat sekä toimittamaan vastauksensa vesioikeudelle vesioikeuden määräämässä ajassa haasteen tiedoksiannosta.

36 §

Vastaus ja ne asiakirjat, jotka vastaaja tahtoo esittää vastauksensa tueksi, on annettava vesioikeuteen kaksin kappalein, jollei vastaajan, noudattamalla vastaavasti 33 §:n 3 momentin säännöksiä, sallita antaa joitakin asiakirjoja ainoastaan yhtenä kappaleena.

37 §

Vesioikeus voi jatkaa asian valmistelua kirjallisesti tai suullisesti, noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 5 luvussa riita-asian valmistelusta säädetään.

Vesioikeuden on valmistelussa huolehdittava siitä, että asianosaiset mainitsevat kaikki ne seikat, joihin he haluavat vedota, ja että luodaan edellytykset sille, että pääkäsittely voidaan toimittaa keskitetysti.

37 a §

Jos riita-asia koskee luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista tai muutoin yrityksen toteuttamista tai kunnossapitovelvollisuutta ja sen ratkaisu ilmeisesti vaikuttaisi muunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, vesioikeus voi, kantajaa kuultuaan, päättää asian tai sen osan käsittelyn jatkamisesta samaa kysymystä koskevana hakemusasiana, jossa kantajaa pidetään hakijana. Jos kantaja on edunmenetyksen kärsijä, oikeudenkäyntikuluista on soveltuvin osin voimassa, mitä 27 §:n 3 momentissa säädetään. Jos asia määrätään katselmustoitukseen, on sen kustannuksista voimassa, mitä 21 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

38 §

Vesioikeus, vesioikeuden puheenjohtaja, jäsen tai sihteeri voi vesioikeuden määräyksestä suoriittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu kertomus on liitettävä käsiteltävänä olevan asian kirjavihkoon.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

Kirjelmien vaihdon päätyttyä on toimitettava suullinen käsittely, jollei vesioikeus asian laadun perusteella katso voivansa ratkaista sitä ilman sanotunlaista käsittelyä.

Suulliseen käsittelyyn kutsuttaessa on määrättävä istunnon aika ja paikka, ja kutsu on vähintään neljätoista päivää ennen istuntoa lähetettävä jokaiselle asianosaiselle kirjatussa kirjeessä ja samalla pantava oikeuden virka-huoneistossa yleisesti nähtäväksi.

40 §

Riita-asian päättämistä ei estä se, että vastaaja tai kuultava jättää puhevaltansa käyttämättä.

41 §

Mitä tämän luvun 15—17 §:ssä, 20 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 23 ja 25 §:ssä on hakemusasioista säädetty, on soveltuvin osin noudatettava riita-asioden osalta, kuitenkin niin, että 25 §:n säännöksiä päätöksen asettamisesta nähtäväksi ja jäljennöksen toimittamisesta viranomaisille ja asianomaisiin kuntiin ei ole noudatettava.

39 §

Vesioikeus määrää, mitä suullisessa valmistelussa käsitellään ja keitä asianosaisia siihen kutsutaan. Vesioikeus huolehtii asianosaisten kutsumisesta valmisteluun siten kuin tiedoksiantamisesta riita-asioissa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään.

Kutsussa suullisen valmistelun istuntoon on ilmoitettava, minä päivänä ja kellonaikana ja missä istunto pidetään sekä mikä voi olla seurausena siitä, että kutsuttava ei saavu istuntoon. Lisäksi kutsussa on ilmoitettava ne kysymykset, joita suullisessa valmistelussa on tarkoitus käsitellä.

39 a §

Jos jonkun on saavuttava suulliseen valmisteluun henkilökohtaisesti, hänet on kutsuttava sakon uhalla.

Suullinen valmistelu voidaan pitää, vaikka vastaaja tai kuultava on poissa.

Suullisessa valmistelussa ei saa antaa yksipuolista tuomiota.

39 b §

Asianosaiset voivat suullisessa valmistelussa viitata aikaisemmin antamiinsa kirjelmiin ja muuhun kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon. Tällöin kirjallisen aineiston sisältö on lyhyesti selostettava.

40 §

Kantajan pyynnöstä vesioikeus voi ilman pääkäsittelyä päättää ryhtymisestä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka vähentävät vahinkoja tai haittaa, ennen kuin kysymys sellaisista toimenpiteistä lopullisesti ratkaistaan. Edellytyksenä on, että kantaja asettaa lääninhallitukselle vakuuden niistä korvauksista, jotka hän on velvollinen suorittamaan toimenpiteiden johdosta.

Päätös, johon voidaan hakea erikseen muutosta, on voimassa heti, mutta sitä voidaan olosuhteiden mukaan muuttaa.

41 §

Kun valmistelu on päättynyt, asia siirretään pääkäsittelyyn. Asia tai sen osa voidaan kuitenkin pääkäsittelyä toimittamatta siirtää ratkaistavaksi esittelystä asiakirjojen perusteella vesioikeuden täysilukuisessa kokoonpanossa, jos:

1) asia on laadultaan sellainen, että sen ratkaiseminen ei edellytä suullista käsittelyä; tai

2) asianosaiset ilmoittavat, että heillä ei ole esitettävänään suullista todistelua, ja he pyytävät asian ratkaisemista ilman suullista käsittelyä.

41 a §

Pääkäsittely pidetään vesioikeuden sijaintipaikkakunnalla tai, milloin asian käsittelystä siellä aiheutuisi asianosaisille tai muille istuntoon kutsuttaville huomattavaa hankaluutta tai asian selvittäminen tai muu erityinen syy sitä edellyttää, muussa soveliaassa paikassa.

Vesioikeus huolehtii asianosaisten kutsumisesta pääkäsittelyyn siten kuin tiedoksiannosta riita-asioissa oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään. Kutsussa on ilmoitettava, minä päivänä ja kellonaikana ja missä pääkäsittely pidetään sekä mikä voi olla seurauksena siitä, että kutsuttava ei saavu istuntoon. Jos siihen on aihetta, kutsussa on lisäksi ilmoitettava ne kysymykset, joita pääkäsittelyssä on tarkoitus käsitellä.

Vesioikeus voi suorittaa pääkäsittelyn yhteydessä katselmuksen. Katselmuksen aika ja paikka voidaan julkisesti kuuluttaa asianomaisissa kunnissa.

41 b §

Jos jonkun on saavuttava pääkäsittelyyn henkilökohtaisesti, hänet on kutsuttava sakon uhalta.

Pääkäsittely voidaan pitää, vaikka vastaaja tai kuultava on poissa.

Pääkäsittelyssä ei saa antaa yksipuolista tuomiota.

41 c §

Jos vesioikeus erityisestä syystä katsoo, että asia voidaan käsitellä pääkäsittelyssä valmistelua toimittamatta, vesioikeus voi kutsua asianosaiset suoraan pääkäsittelyyn.

41 d §

Pääkäsittely on suullinen. Asianosainen ei saa lukea eikä antaa vesioikeudelle kirjallista lausumaa taikka muutoinkaan esittää asiaa kirjallisesti.

Asianosainen saa kuitenkin lukea asiakirjasta vaatimuksensa sekä suorat viittaukset oikeuskäytäntöön, oikeuskirjallisuuteen sekä sellaisiin useita teknisiä ja numerotietoja sisältäviin asiakirjoihin, joita pelkästään suullisesti esitettyinä on vaikeata ymmärtää. Lisäksi hän saa käyttää

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kirjallista muistiinpanoa muistinsa tukemiseksi. Teknisten ja niihin rinnastettavien kysymysten selvittämiseksi saadaan lisäksi viitata kirjalliseen oikeudenkäyntiaineistoon selostamalla lyhyesti viitatuilta osin niiden sisältö.

Pääkäsittelyssä on:

- 1) puheenjohtajan tai muun jäsenen lyhyesti selostettava, mistä asiassa on kysymys;
- 2) kantajan esitettävä vaatimuksensa ja niiden perusteet;
- 3) vastapuolen ilmoitettava, myöntääkö vai kiistääkö hän kanteen;
- 4) asianosaisten puolin ja toisin tarkemmin perusteltava kantaansa ja lausuttava toisten asianosaisten perustelujen johdosta;
- 5) otettava vastaan todistelu; sekä
- 6) asianosaisten esitettävä loppulausuntonsa.

41 e §

Pääkäsittelyä ei saa lykätä, elleivät tärkeät syyt sitä vaadi. Jos pääkäsittely lykätään, jatkokäsittelyn aika ja paikka on ilmoitettava lykkäyspäätöksessä tai myöhemmin erikseen. Jos pääkäsittely joudutaan lykkäämään, käsittelyä jatketaan siitä, mihin se jäi edellisen käsittelyn päättyessä.

Jos asian käsittelyyn osallistuu uusi jäsen, asiassa tulee toimittaa kuitenkin uusi pääkäsittely. Todistelua ei sellaisessa tapauksessa kuitenkaan tarvitse ottaa vastaan uudelleen, jos sitä asian selvittämiseksi ei ole pidettävä tarpeellisena. Todistelua ei tarvitse ottaa vastaan uudelleen myöskään silloin, kun se asian laatu ja vastaanotettava todistelu huomioon ottaen aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia tai olennaista haittaa.

41 f §

Vesioikeuden pääasialratkaisu riita-asiassa on tuomio. Muu ratkaisu on päätös. Silloin kun asiassa on toimitettu pääkäsittely, tuomiossa saadaan ottaa huomioon vain se oikeudenkäyntiaineisto, joka on esitetty pääkäsittelyssä ja katselmuksessa. Siltä osin kuin asia ratkaistaan asiakirjojen perusteella, huomioon saadaan ottaa asiakirjoihin sisältyvä oikeudenkäyntiaineisto.

Milloin asian laatu ja laajuus sen sallivat, vesioikeuden tuomio voidaan julistaa asianosaisille pääkäsittelyn päätyttyä, ja sen tulee olla asianosaisten saatavissa ja yleisesti nähtävänä vesioikeuden virkahuoneistossa viimeistään viidentenätoista päivänä julistamisen jälkeen. Jos

Voimassa oleva laki

Ehdotus

42 §

Milloin riita-asia koskee laitteen tai rakennelman poistamista tai toimenpiteen kieltämistä mutta hakemus luvan saamiseksi laitteen tai rakennelman pysyttämiseen tai toimenpiteen suorittamiseen on pantu vireille, alkoon riita-asiaa annettako päätöstä, ennen kuin luvan myöntämistä koskeva asia on vesioikeudessa päätetty.

42 §

Milloin riita-asia koskee laitteen tai rakennelman poistamista *taikka* toimenpiteen kieltämistä, mutta hakemus luvan saamiseksi laitteen tai rakennelman pysyttämiseen tai toimenpiteen suorittamiseen on pantu vireille, *ei riita-asiaa saa ratkaista*, ennen kuin luvan myöntämistä koskeva asia on vesioikeudessa päätetty.

42 a §

Mikäli tässä laissa tai sen nojalla ei muuta säädetä tai määrätä, on oikeudenkäynnissä riita-asioissa noudatettava soveltuvin osin niitä säännöksiä, jotka ovat voimassa käräjäoikeuden osalta.

Vesioikeus voi myöntää asianosaiselle hänen pyynnöstään oikeuden todistajien kuulustuttamiseen käräjäoikeudessa.

Todistajalle ja asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta on voimassa, mitä 21 luvun 9 §:ssä säädetään.

45 §

Vesioikeustuomarin on määrättävä suullista käsittelyä varten pidettävän istunnon aika ja paikka sekä kutsuttava istuntoon syyttäjä ja asianomistaja vähintään neljatoista päivää sitä ennen lähetetyllä kirjatulla kirjeellä. Käsittelyn aika ja paikka on samalla tavoin ilmoitettava 21 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle.

Vesioikeuden on määrättävä suullista käsittelyä varten pidettävän istunnon aika ja paikka sekä kutsuttava istuntoon syyttäjä ja asianomistaja vähintään neljatoista päivää sitä ennen lähetetyllä kirjatulla kirjeellä. Käsittelyn aika ja paikka on samalla tavoin ilmoitettava 21 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle.

46 §

Jos asianomistaja tahtoo vesioikeudessa ajaa syytettä asiassa, jota virallinen syyttäjä ei ole ilmoittanut syytteeseen pantavaksi, on hänen toimitettava vesioikeudelle syytekirjelmä, niin kuin kannekirjelmästä riita-asioissa on säädetty. Vesioikeustuomarin on viivytyksettä ilmoitettava syytekirjelmästä syyttäjälle. Mikäli syyttäjä ilmoittaa, ettei hän tee syytettä, on vesioikeustuomarin määrättävä asia otettavaksi suulliseen käsittelyyn taikka sitä ennen toimitettavaksi kirjelmien vaihto, jolloin on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä *tämän luvun* 35 §:ssä ja 36 §:n 1 momentissa on säädetty.

46 §

Jos asianomistaja tahtoo vesioikeudessa ajaa syytettä asiassa, jota virallinen syyttäjä ei ole ilmoittanut syytteeseen pantavaksi, on hänen toimitettava vesioikeudelle syytekirjelmä, niin kuin *haastehakemuksesta* riita-asioissa *säädetään*. Vesioikeuden on viivytyksettä ilmoitettava syytekirjelmästä syyttäjälle. Mikäli syyttäjä ilmoittaa, ettei hän tee syytettä, on *vesioikeuden* määrättävä asia otettavaksi suulliseen käsittelyyn taikka sitä ennen toimitettavaksi kirjelmien vaihto, jolloin on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä 35 §:ssä ja 36 §:n 1 momentissa *säädetään*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

47 §

Vesioikeustuomari tai asian suullisessa käsittelyssä vesioikeus voi tässä luvussa tarkoitettussa asiassa määrätä poliisitutkinnan toimitettavaksi taikka, milloin tutkinta on toimitettu, sitä määräämissään kohdin täydennettäväksi. Vesioikeus voi tarvittaessa toimittaa katselmuksen tai määrätä puheenjohtajan, jäsenen tai sihteerin toimittamaan paikalla tarkastuksen.

48 §

Rikosasiaa käsiteltäessä on vastaavasti noudatettava niitä hakemusasioita koskevia säännöksiä, jotka tämän luvun 41 §:ssä siinä sanottuin poikkeuksin mainitaan. Asianomistajalle annetaan ilman hänen pyyntöään päätös ainoastaan, jos hän ajaa syytettä rikoksesta, jota hän ei ole syytteenpanoa varten ilmoittanut syyttäjälle. (Viimeisen virkkeen osalta ks. ehd. 3 mom.)

49 §

Kun vesioikeuteen valitetaan vesilautakunnan jäljempänä 20 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa tekemästä päätöksestä tai ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä taikka sellaisesta toimenpiteestä, josta 21 luvun 7 §:ssä säädetään, on valitusasian vireillepanosta ja käsittelystä soveltuvin osin voimassa, mitä hakemusasioista edellä on säädetty, kuitenkin niin, että valituskirjat on pidettävä vesioikeudessa vastauskirjelmien antamista varten nähtävinä neljätoista päivää niiden saapumispäivästä lukien, missä ajassa myös vastauskirjelmä on toimitettava oikeuteen.

Milloin ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä on valitettu, vesioikeuden on valitusasian käsittelyä varten tilattava ojitustoimituksessa kertyneet asiakirjat sekä käsittelyn päätyttyä palautettava ne asianomaiselle viranomaiselle.

47 §

Vesioikeus voi tässä luvussa tarkoitettussa rikosasiassa määrätä poliisitutkinnan toimitettavaksi taikka, milloin tutkinta on toimitettu, sitä määräämissään kohdin täydennettäväksi. Vesioikeus voi tarvittaessa toimittaa katselmuksen tai määrätä puheenjohtajan, jäsenen tai sihteerin toimittamaan paikalla tarkastuksen.

48 §

Rikosasiaa käsiteltäessä on muutoin soveltuvin osin noudatettava, mitä riita-asian pääkäsittelystä vesioikeudessa 41 a—41 e §:ssä säädetään.

Rikosasian ratkaisu on tuomio. Tuomion antamiseen ja julistamiseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä hakemusasiansa annettavasta päätöksestä 23 ja 25 §:ssä säädetään. Luvun 25 §:n säännöksiä päätöksen asettamisesta nähtäväksi ja jäljennöksen toimittamisesta viranomaisille ja asianomaisiin kuntiin ei kuitenkaan ole noudatettava.

Asianomistajalle annetaan ilman hänen pyyntöään tuomio ainoastaan, jos hän ajaa syytettä rikoksesta, jota hän ei ole syytteenpanoa varten ilmoittanut syyttäjälle.

49 §

Kun vesioikeuteen valitetaan ympäristönsuojelulautakunnan 20 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa tekemästä päätöksestä tai ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä taikka sellaisesta toimenpiteestä, josta 21 luvun 7 §:ssä säädetään, on valitusasian käsittelystä soveltuvin osin voimassa, mitä hakemusasiansa säädetään. Ojitustoimitusta tai 21 luvun 7 §:ssä tarkoitettua toimenpidettä koskeva valitus on pidettävä vesioikeudessa nähtävänä kolmekymmentä päivää valitusajan päättymisestä lukien, jona aikana valitukseen voidaan kirjallisesti vastata.

Kun ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä on valitettu, vesioikeuden on valitusasian käsittelyä varten tilattava ojitustoimituksessa kertyneet asiakirjat. Jos asiakirjoista käy ilmi, että valittajalla on asian aikaisemmassa käsittelyssä ollut vastapuoli tai vastapuolia, vesioikeuden tulee erikseen varata näille tilaisuus antaa vastauskirjelmänsä vesioikeuteen, mikäli se ei asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella ole ilmeisen tarpeeton.

Voimassa oleva laki

Oikeudenkäyntikuluista on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa on säädetty.

Ehdotus

Valitusasian oikeudenkäyntikuluista on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään.

Virka-apuasiat

50 §

Virka-apuasioista säädetään 21 luvussa.

Virka-apuasioden käsittelyssä noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään hakemusasioden käsittelystä. Oikeudenkäyntikulujen korvaamisessa virka-apuasioissa noudatetaan kuitenkin soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta riita-asioissa.

Erinäisiä säännöksiä

51 §

Niissä tapauksissa, joissa oikeudenkäyntiä koskevasta väitteestä on yleisen oikeudenkäyntijärjestyksen mukaan annettava eri päätös, jää kuitenkin vesioikeuden harkittavaksi, onko päätös annettava.

Äänestämiseen vesioikeudessa sovelletaan oikeudenkäymiskaaren 23 luvun äänestämistä koskevia säännöksiä.

17 luku

Muutoksenhaku

1 §

Vesioikeuden ja vesioikeustuomarin päätöseen saadaan, jollei toisin ole säädetty, hakea muutosta vesiylöikeudelta valittamalla.

1 §

Vesioikeuden ratkaisuun saadaan, jollei toisin ole säädetty, hakea muutosta vesiylöikeudelta valittamalla.

Mitä tässä luvussa säädetään vesioikeuden tai vesiylöikeuden päätöksestä, koskee vastaavasti myös tuomiota.

2 §

Jos vesioikeustuomari katsoo, että vastapuolelle tai muille asianosaisille on varattava tilaisuus vastata valitukseen, on näille annettava tieto valituksesta ja ilmoitettava, missä valituskirjat ovat nähtävinä sekä missä ajassa ja minne vastauskirjelmä on annettava. Valittamisesta on myös ilmoitettava niille viranomaisille, joille 16 luvun säännösten mukaan lähetetään jäljennös valituksenalaisesta päätöksestä.

2 §

Jos vesioikeus katsoo, että vastapuolelle tai muille asianosaisille on varattava tilaisuus vastata valitukseen, on näille annettava tieto valituksesta ja ilmoitettava, missä valituskirjat ovat nähtävinä sekä missä ajassa ja minne vastauskirjelmä on annettava. Valittamisesta on myös ilmoitettava niille viranomaisille, joille 16 luvun säännösten mukaan lähetetään jäljennös valituksenalaisesta päätöksestä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 luku

Ympäristönsuojelulautakunta

6 §

Vesilautakunnan tässä tarkoitettuun päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla vesioikeuteen. Vesioikeudelle osoitettu valituskirjelmä ja valituksenalainen päätös on kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta sanottua päivää mukaan lukematta toimitettava vesilautakunnalle, jonka tulee liitettyään mukaan asiassa tehdyn kirjavihkoon lähettää ne viipymättä vesioikeudelle.

Ympäristönsuojelulautakunnan tässä tarkoitettuun päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla vesioikeuteen. Vesioikeudelle osoitettu valituskirjelmä, josta ilmenee valituksenalainen päätös, on 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta sanottua päivää mukaan lukematta toimitettava ympäristönsuojelulautakunnalle. Valitusasiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävinä vastauskirjelmien antoa varten kolmekymmentä päivää viimeiseksi tiedon saaneen asianosaisen valitusajan tai julkipanon jälkeen annetun päätöksen antopäivästä lasketun valitusajan loppumisesta lukien. Ympäristönsuojelulautakunnan tulee ilmoittaa kirjeellä muille asianosaisille valitusten saapumisesta, nähtävänäpidosta ja vastauksien antoajasta. Nähtävilläoloajan jälkeen ympäristönsuojelulautakunnan on toimitettava valitusasiakirjat, vastauskirjelmät, valituksenalainen päätös sekä päätökseen liittyvät asiakirjat viipymättä vesioikeudelle. Ympäristönsuojelulautakunta voi liittää asiakirjoihin lisäselvityksen ja oman lausuntonsa, jos se katsoo ne tarpeellisiksi vesioikeuskäsittelyä varten.

21 luku

Erityisiä määräyksiä

6 §

Vesioikeuden riita-asiassa antama päätös pannaan täytäntöön, niin kuin yleisen alioikeuden päätös riita-asiassa. Mitä edellä on sanottu, koskee soveltuvin osin myös vesioikeuden hakemus- ja valitusasioissa antamaa päätöstä sekä ojitustoimituksessa tehtyä ja vesilautakunnan lainvoiman saanutta päätöstä.

Vesioikeuden rikosasiassa antaman päätöksen täytäntöönpanosta on voimassa, mitä yleisen alioikeuden päätöksen täytäntöönpanemisesta rikosasioissa on säädetty.

Vesiylioikeuden päätös pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta on säädetty. Milloin kuitenkin vesiylioikeuden päätös koskee toimenpidettä, jonka toteuttaminen sillä tavoin muuttaa vallitsevia

6 §

Vesioikeuden riita-asiassa antama tuomio pannaan täytäntöön niin kuin käräjäoikeuden tuomio riita-asiassa. Mitä edellä on sanottu, koskee soveltuvin osin myös vesioikeuden hakemus- ja valitusasioissa antamaa päätöstä sekä ojitustoimituksessa tehtyä ja ympäristönsuojelulautakunnan lainvoiman saanutta päätöstä.

Vesioikeuden rikosasiassa antaman tuomion täytäntöönpanosta on voimassa, mitä käräjäoikeuden tuomion täytäntöönpanosta rikosasioissa säädetään.

Vesiylioikeuden ratkaisu pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään. Milloin kuitenkin vesiylioikeuden ratkaisu koskee toimenpidettä, jonka toteuttaminen sillä tavoin muuttaa vallitsevia

Voimassa oleva laki

oloja, että muutoksen hakeminen päätökseen olennaiselta osalta menettäisi sen johdosta pääasiallisen merkityksensä, vesiyläioikeus voi päätöksessään osittain tai kokonaan kieltää täytäntöönpanon ennen kuin päätös on saanut lainvoiman.

Milloin syytä on, korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi muutoksenhakuasian ollessa sen käsiteltävänä määrätä, ettei vesiyläioikeuden päätöstä saada ennen sanotun asian ratkaisemista panna täytäntöön tai sen täytäntöönpanoa jatkaa taikka että annettu täytäntöönpanokielto lakkaa olemasta voimassa.

9 §

Todistajan ja asiantuntijan oikeudesta saada korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä samoin kuin sanotun korvauksen maksamisesta sekä asianosaisen velvoittamisesta suorittamaan valtiolle sen varoista maksettu korvaus on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Ehdotus

oloja, että muutoksen hakeminen *ratkaisuun* olennaiselta osalta menettäisi sen johdosta pääasiallisen merkityksensä, vesiyläioikeus voi *ratkaisussaan* osittain tai kokonaan kieltää täytäntöönpanon ennen kuin *ratkaisu* on saanut lainvoiman.

Milloin syytä on, korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi muutoksenhakuasian ollessa sen käsiteltävänä määrätä, ettei vesiyläioikeuden *ratkaisua* saada ennen sanotun asian ratkaisemista panna täytäntöön tai sen täytäntöönpanoa jatkaa taikka että annettu täytäntöönpanokielto lakkaa olemasta voimassa.

Todistajan ja asiantuntijan oikeudesta saada korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä samoin kuin sanotun korvauksen maksamisesta sekä asianosaisen velvoittamisesta suorittamaan valtiolle sen varoista maksettu korvaus on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään. *Hakemusasiassa viran puolesta kutsutulle todistajalle ja asiantuntijalle maksettavasta korvauksesta vastaa kuitenkin hakija, jollei ole erityistä syytä määrätä korvausvelvollisuudesta toisin.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993.